ייִדען, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאנד

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

היינט 12 זייטען

פרייז 15 גראשען

נייער פאלקסבלאט

№ 122	לאדז, זונטאג, יג סיון תרצ״ד	צוועלפטער יאהרגאנג	Łódź, Niedziela, 27 maja 1934 r.	№ 122

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71 — Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71.

דער פעראייניגטער יודישער וואהל-בלאק

פאדערט אויף אלע יודישע וועהלער פון 2-טען, 5-טען, 7-טען, 9-טען און 10-טען וואהל-קרייזען, אין נאמען פון יודישען אחדות, אין נאמען פון קאמף פאר די יודישע אינטערעסען, נישט אפצוגעבען דעם 27-טען מאי די שטימען פאר די האפנונגסלאזע ליסטעם, נאר שטימען אויסשליסליך פאר די ליסטעס און קאנדידאטען פון

פעראייניגטען יודישען וואהל-בלאק

דער ערפאלג פון דער פערוווירקליכונג פון די יודישע פאסטולאטען אין שטאט-ראט איז אפהענגיג פון ערפאלג פון אונזערע ליסטעם.

די ראטמענער, וועלכע וועלען געוועהלט ווערען פון אונזערע ליסטעס, וועלען אין קומענדיגען שטאט-ראט בילדען

א זעלבסטשטענדיגע אונאפהענגיגע פראקציע,

וועלכע וועט דינען די אינטערעסען פון דער יודישער בעפעלקערונג.

אונזערע קאנדידאטען זענען:

אין צעהנטען וואהל-קרייז:

1) יעקב לייב מינצבערג, סיים-דעפוטאט, פרעזעס פון דער לאדזער יודישער קהלה, ביז-איצטיגער ראטמאן אין אלע לאדזער שטאט-ראטען.
2) סטאניסלאוו דאבראניצקי, אדוואקאט.
3) פישל ליבערמאן, פרעזעס פון לאדזער קהלה-ראט, געוו. ראטמאן אין לאדזער שטאט-ראט.
4) בנימין רוס, געוו. פרעזעס פון דער לאדזער קהלה און איצטיגער פערוואלטונגס-מיטגליד, געוועזענער ראטמאן אין שטאט-ראט.
5) נתן מרול, אינזשעניער.
6) איגנאצי יאשונסקי, פרעזעס פון צענטראלען סוחרים- און פאבריקאנטען-פעראיין אין לאדזער וואיעוואדזטווע.
7) פיאטר כארי, פרנס פון דער לאדזער קהלה, ראטמאן אין דער לאדזער אינדוסטריע און האנדעל קאמער, פרעזעס פון צענטר. קליינהענדלער-פעראיין.
8) דוד העלמאן, דאקטאר.

אין ביינטען וואהל-קרייז:

1) יוסף ווייצמאן, אדוואקאט, וויצע-פרעזעס פון לאדזער קהלה-ראט, ג. ראטמאן פון לאדזער שטאט-ראט, פרעזעס פון דער לאדזער האנדווערקער-עקספאזיטור.
2) מענדל מראכוצקי, געוו. ראטמאן און לאווניק אין לאדזער מאגיסטראט.
3) אברהם אלחנן שטיינשניידער, וויצע-פרעזעס פון צענטראלען סוחרים-פעראיין אין לאדז.
5) יוסף מרגליות, פערוואלטונגס-מיטגליד פון לאדזער סוחרים-פעראיין.
5) מאיר זיידע, וו. פרעזעס פון יודישען לאנד-קעגנשאפט-פעראיין
6) יעקב יהודא דעגענשטיין, וויצע-פרעזעס פון צענטראלען פאבריקאנטען-פעראיין.
7) מענדעל באלבערישסקי, מאגיסטער.

אין זיבעטען וואהל-קרייז:

1) מאיר שמעון רייכמאן, אדוואקאט.
2) לייבוש ראזענבערג, פרעזעס פון קליינהענדלער-פערבאנד אנרשדאווע 10.

3) יהושע הירשבערג, פערוואלטונגס-מיטגליד פון צענטראלען סוחרים- און פאבריקאנטען-פעראיין.
4) אברהם איזען, פרעזעס פון פלייש-אינדוסטריע און האנדעלס-פעראיינען אין לאדז.

אין פינפטען וואהל-קרייז:

1) אברהם יהושע רעכטמאן, פרנס פון לאדזער קהלה-ראט
2) הירש מיכאל עפשטיין, פרעזעס פון סוחרים-פעראיין אין ראיאן פון נייערס מארק.
3) יאיר מאמפעל, וויצע-פרעזעס פון סוחרים-פעראיין פון ראיאן פון נייערס מארק.
4) זיסקינד נאווידוואר, פערוו.-מיטגליד פון סוחרים-פעראיין

אין צווייטען וואהל-קרייז:

1) יאקוב ליבראך, אינגרעלס-ריכטער, ראטמאן און דער לאדזער האנדעלס-קאמער.
2) אברהם מאיר קאפלאן, ג. ראטמאן פון לאדזער שטאטראט
ישראל מאיר הערשקאוויטש, פערוואלטונגס-מיטגליד פון שניידער צעך.
4) יהושע קראקאווינסקי, אינדוסטריעלער.

אונזערע אינפארמאציאנס-ביוראס זענען:

פאר'ן 10-טען אקרעגג — אגודת ישראל, לעגיאנאוו 10a (ושעלענא), טעל. 127-91; צעירי אגודת ישראל, צעגעלניאנא 22; בית יעקב, שרודמיעיסקא 32, טעלעפאן נר. 170-28 פ. ליבערמאן, נארוטאוויטשא 22, טעלעפאן 30-131; פיעטריקאווער 8, 64, 123; שענקעוויטשא 64; זאכאדניע 42; פילסודסקיעגא 56; פאלודניאווא נר. 11; זשעראמסקיעגא 44; גדאנסקא 75, טעלעפאן נומער 36 107;

פאר'ן 7-טען אקרעגג — אל. 1-טער מאי 25 ביי ה' פאלאטש, טעל. 45 180; לאנדוי, שרודמיעיסקע 35, טעלעפאן 54-183; ליפאווא 31; מיעלטשארסקי 4; 28 פולק סטוש. קאנ. 27; זאקאנטנא 30; 11. ליסטאפאד 20, טעלעפאן 22-886; פאדזשעטשנע נר. 5.

דער פעראייניגטער יודישער וואהל-בלאק

מאכט אויפמערקזאם אלע יודישע וועהלער פון 2-טען, 5-טען, 7-טען, 9-טען און 10-טען וואהל-קרייזען, אז זיי זאלען נישט לעגען קיין אכט אויף קיין שום אגיטאציע פון אזוי-גערופענע הויז-קאמיטעטען אדער אדמיניסטראטארען, וואס שטעלען זיך כלומרשט פאר אלס פארשטעהער פון ב. ב. און זאלען היינט אפגעבען זייערע שטימען

אויסשליסליך פאר די קאנדידאטען פון

פעראייניגטען יודישען וואהל-בלאק

דאס אדורכפיהרען די יודישע פאסטולאטען אין שטאט-ראט איז אפהענגיג פון ערפאלג פון אונזערע ליסטעס!

פעראייניגטער יודישער וואהל-בלאק

דער צענטראלער סוחרים- און פאבריקאנטען-פעראייז אויף לאדזער וואיעוואודזטווע (פיעטריקאווער 10)

רופט אלע מיטגלידער אפצוגעבען די שטימען אין 10-טען וואהל-קרייז

פאר **איגנאצי יאשונסקי** 12 מאל

פרעזעס פון צענטראלען סוחרים-פעראיין (פיעטריקאווער 10).

אין 9-טען וואהל-קרייז

פאר **אברהם שטיינשניידער**

וויצע-פרעזעס פון צענטראלען סוחרים-פעראיין (פיעטריקאווער 10) ווי. פרעזעס פון „לינת הצדק".

און פאר **יעקב דעגענשטיין**

וויצע-פרעזעס פון צענטראלען סוחרים-פעראיין (פיעטריקאווער 10). ווי. פרעזעס פון „לינת החולים".

אין 7-טען וואהל-קרייז

פאר **י. הירשבערג**

פערוואלטונגס-מיטגליד פון צענטראלען סוחרים-פעראיין (פיעטריקאווער 10).

סוחרים און פאבריקאנטען!
שטימט און אגיטירט פאר אונזערע קאנדידאטען!

ציוניסטען און נאציאנאל-בעוואוסטזיניגע יודען פון 9-טען וואהל-קרייז

שטימט און אגיטירט פאר דעם איינציגען הערצל'יאנער ציוניסטישען קאנדידאט אין אייער קרייז **מאיר זיידע**

וועלכער פיגורירט אויף דער ליסטע פון אלגעמיינעם יודישען בלאק **גיט אפ צעטלען מיט 10 אונטערשריפטען מאיר זיידע**

אויפפאדערונג

צו די מיטגלידער פון דער רעוויזיאניסטישער ארגאניזאציע אין לאדז און סימפאטיקער

דערמיט פאדערען מיר אויף די וועהלער פון 9-טען קרייז אונזערע מיטגלידער פון:

„הצה"ר", „קדימה", „ברית החייל", „בית"ר", „ברית ישורון" „גוש עבודה" און די סימפאטיקער

צו שטימען היינט אין 9-טען קרייז

פאר דעם קאנדידאט פון פעראייניגטען יודישען בלאק, פאר אונזער חבר

מאיר זיידע

ליטען בעשלוס פון דער אלגעמיינער סאנפערענץ פון ראד-פערקעהר אין לאדז, אין בעשלאסען געווארען, אז אלע וואס בעשעפטיגען זיך מיט דער ראד-פערקעהר-בראנזשע, אויך אלע איינשפאן-בעזיצער, געבען אפ זייערע שטימען פאר די אויסגעפרובטע קעמפער און פערטיידיגער פון יודישען מיטעלשטאנד די ח"ח

אדוו. יוסף וויצמאן,

מגר. מענדל באלבערישסקי אין 9-טען קרייז.

און ראטמאן פיאטר באריי אין 10-טען קרייז

צענטר. ראד-פערקעהר אין לאדז

אהרן גראסמאן, וואלף גראסמאן, זלמן פינלאוש' יצחק דאווידאוויטש, פייוועל צוקער, שלמה הערצבערג, אברהם דזיאלאשינסקי.

וויכטיג פאר דאמען

נאר 2 זל. ווערען פאר 2 איבערגעפ מאכט די עלטעסטע

היטען

אויף גאנץ נייע און אויך נייע היטען צו

3.50 געדענקט די אדרעס

Modystka „TOLA"

23 Zawadzka 23, II wejście parter

---

10 יודישער בלאק 10

צו פערטיידיגען די אינטערעסען פונם אלטשטאטישען ראיאן

אלע יודען פון 9-טן וואהל-קרייז שטימען און אגיטירען היינט פאר אונזער ליסטע נומער 10

מיט **ה' יחיאל גערשט**

פרעזעס פון „עזרת עניים" און דער שפיץ.

אונזערע אינפארמאציע-ביוראס געפינען זיך אויף זשידאווסקא גאס 19 אין „עזרת עניים", און פולנאצנא 25 אין יודישען געפליגעל-הענדלער-פעראיין.

יודישער געפליגעל-הענדלער-פעראיין אין לאדז.

אלע געפליגעל-הענדלער, פעדער-סוחרים, פאשע-הענדלער, פאשארניע-בעזיצער פון 9-טען וואהל-בעצירק ווערען אונטער פעראיינס-דיסציפלין דרינגענד אויפגעפאדערט היינט צו שטימען און אגיטירען פאר אונזער ליסטע נומער 10, פון ה' פרעזעס

יחיאל גערשט

מאיר סאלעם און שלמה בערלינסקי

די פערוואלטונג.

דער ראדאשיצער רבי שליט"א

רופט זיינע אנהענגער צו שטימען היינט אין 9-טען וואהל-קרייז

פאר דער ליסטע נומער 10

פאר **ה' יחיאל גערשט**

פרעזעס פון „עזרת עניים".

ב יטשריפט = ביורא

פאר גערי כטס- און אדמיניסטראציע-מאכט!

B. Mann

האט זיך איבערגעצויגען פון פעטריקאווער 10 אויף פעטריקאווער 82

פארטער, לינקע אפיצינע.

פאר **גאלד, ביזשוטעריע**

און לאמבארד-קוויטעס צאהלט די העכסטע פרייזען

איזידאר פיאלקא

פיעטריקאווער 7.

בריליאנטען, גאלד,

זילבער, פערשיד. ביזשוטעריע, לאמבארד-קוויטעס קויפט און צאהלט די העכסטע פרייזען

Magazyn jubilerski M. H. Lissak, Piotrkoska 5

פאראפינערס,

צו שפול-מאשינען!

בעקומט מען ביליג אין דער מעכאנישע שלאסעריי

J. REDER

11/13 ליסטאפאד 11.

(רוג זאכאדניא)

פעראייניגטער יודישער וואהל-בלאק פאלקיסטישער קאמיטעט

צו אלע יודען פון 9-טען וואהל-קרייז!

דאס איז
אדוו. יוסף ווייצמאן
ערשטער קאנדידאט פון פעראייניגטען יודישען וואהל-בלאק אין 9-טען וואהל-קרייז

דער פאפולערער, איבערגעגעבענער און מוטיגער פערטיידיגער פון די אינטערעסן פון יוד. מיטעלשטאנד, ווי: האנדווערקער, כאלופניק, קליינהענדלער, ראד-פערקער און סתם אלע יוד. הארעפאשניקעס.

ווער איז אדוו. יוסף ווייצמאן?
שוין אין די סטודענטען-יאהרען נעמט אדוו. ווייצמאן אן-אקטיווען אנטייל אין לעבען פון רוסלענדישען יורענטום. ער איז וויצע-פרעזעס פון קאמיטעט פון די יודישע אנטיילנעהמער אין דער מלחמה און אלס אזעלכער נעהמט ער אנ'אקטיווען אנטייל אין ארגאניזירן די יודישע זעלבסטשוץ אין רוסלאנד און אוקראינע בשעת די פאגראמען. אין מאסקווע ארבייט ער האנט ביי האנט מיט אינזש. רוטענבערג און אין פעטערבורג מיט טרומפעלדאר'ן.

אדוו. יוסף ווייצמאן
ביזאיצטיגער ראטמאן פון שטאט-ראט איז איצטער אלט 40 יאהר. זייט צוויי צענדליג יאהר שטעהט ער אין קאמף פאר די יודישע רעכט.

אדוו. יוסף ווייצמאן
איז מיטגליד פון דער עקזעקוטיווע פון דער יודישער דעמאקראטישער פאלקס-פארטיי אין פוילען.

אדוו. יוסף ווייצמאן
איז וויצע-פרעזעס פון דער לאדזער קהלה און וויצע-פרעזעס פון צענטראל-ראט פון יודישען צענטראלען האנדווערקער-פערבאנד אין פוילען.

אדוו. יוסף ווייצמאן
איז פרעזעס פון דער לאדזער האנדווערקער-עקספאזיטור און אויף דער לאדזער וואיעוואודזטווע, עהרען-פרעזעס אין א גאנצער ריי האנדווערקער און קליינהענדלער-אינסטיטוציעס.

אדוו. יוסף ווייצמאן
איז דער בויער פון דער כאלופניקעס-בעוועגונג אין פוילען.

אדוו. יוסף ווייצמאן
איז געוואלדיג פאפולער אין דער גאנצער שטאט א דאנק זיינע הונדערטער אינטערווענצען אין פערשידענע אמטען, ביי פערשידענע געלעגענהייטען, פאר'ן יוד. מיטעלשטאנד.

אדוו. יוסף ווייצמאן
איז דער הויפט-ארגאניזאטאר פון גאנצען יודישען ראד-פערקעהר אין לאדז און אין אומגעגענד.

ווער איז מאגיסטער מ. באלבערישסקי?
מאג. מ. באלבערישסקי איז אלט 39 יאהר און שטאמט פון ווילנע דארטען, אין ירושלים דליטא האט ער זיין פאליטישע ערציהונג בעקומען. זייט 18 יאהר נעמט ער אנ'אקטיווען אנטייל אין אלגעמיינעם יודישען פאליטישען, געזעלשאפטליכען און וויסענשאפטליכען לעבען.

מאג. מ. באלבערישסקי
איז מיטגליד פון דער עקזעקוטיווע פון דער יודישער דעם פאלקס-פארטיי אין פוילען.

מאג. מ. באלבערישסקי
אי וויצע-פרעזעס פון פעראיין פון די אפטייק-אנגעשטעלטע אי לאדז, אקטיווער מיטבוילער און מיטארבייטער אין א גאנצער ריי האנדווערקער, קליינהענדלער, כאלופניקעס און ראד-פערקעהר-ארגאניזאציעס.

מאג. מ. באלבערישסקי
איז מיטארבייטער פון „נייעם פאלקסבלאט" אין לאדז און פון א גאנצער ריי יודישע און פוילישע צייטשריפטען, מיטגליד פון פערוואלטונג פון יודישען וויסענשאפטליכען אינסטיטוט אין לאדז, מיטגליד פון וויסענשאפטליכען קרייז ביי דער לאדזער יודישער לאנדקענטשאפטס-געזעלשאפט.

דאס איז
מאג. מענדל באלבערישסקי
צווייטער קאנדידאט פון פעראייניגטען יודישען וואהל-בלאק אין 9-טען וואהל-קרייז

זייער גוט בעקאנט אין דער שטאדט אלס גלענצענדער רעדנער און מוטיגער קעמפער פאר דער יודישער פולער גלייכבערעכטיגונג.

אלס כאראקטעריסטיק ווער עס איז מאג. מ. באלבערישסקי וועלען מיר ברענגען אנ'אויסצוג פון דער יודישער פרעסע, וואס מ'האט וועגען איהם געשריבען אין 1922-טען יאהר.

דעם 2-טען יולי 1922 יאהר האט דער בעוואוסטער „ראז-וואי"-כוליגאן „פראפעסאר" יאקסא כאמיעץ ארגאניזירט אין ווילנע א פאגראם. א דאנק דער מסירת נפש פון מאג. מ. באלבערישסקי (דעמאלט סטודענט פון ווילנער אוניווערסיטעט), וועלכער האט מאמענטאל געשטעלט א געוואלטיקען ווידערשטאנד און תיכף-ומיד ארגאניזירט א יודישע זעלבסט-שוץ, איז די שטאט ניצול געווארען פון א יודישער שחיטה.

דער נאמען פון מאג. מ. באלבערישסקי איז מיט גאלדענע אותיות פערשריבען אין דער געשיכטע פון ירושלים דליטא, וואו מאג. מ. באלבערישסקי האט געוואוינט ביז'ן 1925-טען יאהר.

אלע יודען פון 9-טען וואהל-קרייז שטימען היינט דעם 27-טען מאי פאר
אדוו. יוסף ווייצמאן און מאג. מ. באלבערישסקי
קיין שענערע נעמען און ערענטליכערע יודישע פאלקס-טוער האט איהר נישט אין גאנצען וואהל-קרייז.

יודען! שטימט אלע פאר די דאזיגע קאנדידאטען יודען! שטימט אלע פאר די דאזיגע קאנדידאטען.

אלע פאלקיסטן, האנדווערקער, כאלופניקעס, קליינהענדלער, ראד-פערקעהר
ווערען אויפגעפאדערט צו שטימען פאר אונזערע קאנדידאטען: אין 9-טען וואהל-קרייז פאר די ח"ה: אדוו. **יוסף ווייצמאן** און מגר. **מ. באלבערישסקי**

אין 10-טען וואהל-קרייז - פאר ה' **פ. כארי**, אין 2-טען וואהל-קרייז - פאר ה. **הערשקאוויטש**, אין 5-טען וואהל-קרייז - פאר י. **קאמפעל**.

ראש פון דער יוד. דעמ. פאלקס-פארטיי אין לאדז. צענטר. קליינהענדלער-פעראייז. צענטר. יודישער האנדווערקער-פערבאנד אין פוילען, עקספאזיטור אין לאדז. צענטראלער ראד-פערקעהר. II-טער קליינהענדלער-פעראיין, אלט-שטאט 10.

אינפארמאציעס וועגען די וואהלען ווערען ערטיילט אין פאלגענדע ערטער: 1) פאמארסקא 15, בזשעזשינער 7, אלט-שטאט 10, סאלנא 14, שרודמיעסקא 20, זשעראמסקיעגא 45, פל. דאמבראווסקי 4, לימאנאווסקיעגא 26 און מיצקיעוויטש 9.

שטאט-מאגאזין **„DYSZKIN"** פיעטריקאווער **51** טעל. 219-85

מאכט בעקאנט, או קירצליך וועט ארויסגעגעבן ווערען ערשטקלאסיגע געשמאקהאפטע

מיטאג עז
ס'ווערען ארויסגעגעבען טעגליך פליישיגע און מילכיגע ווענדברויטען הייסע און קאלטע
בעמערקונג: די קוך געפינט זיך אונטער דער לייטונג פון אנ'ערשטקלאסיגען פאכמאן.

פארק יוליאנאוו די קאוויארניע איז טעטיג טעגליך
VIVE O'CLOCK זונטאג און חנאות
מיטן אנטייל פון א דזשעז-ארקעסטער. פון 1 א זייגער בייטאג פאפולערער קאנצערט
דער אריינפאהר פאר אויטאס און קוטשען דורך זגערזשער 137/9.

X קרייז
אלע יודען שטימען פאר'ן מוטיגען קעמפער
פרנס און ראטמ. פ. כארי

א הארציגען מזל-טוב ווינשען מיר אונזערע ליבע פריינד
יעקב גל צענשטיין און פרוי
צו דער חתונה פון זייער ליבע טאכטער פרל. **רעגינא**
מיט ה' **סאמועל הערשקאפ**
און דעם יונגען פאר א גליקליכע צוקונפט.
תאלת גראסמאן און פרוי

יודישע וועהלער פון ט וואהל-קרייז
אלע ווי איינער, מענער און פרויען, שטימט היינט, זונטאג, אויף דעם קאנדידאט פון
פעראייניגטע יודישע וואהל-בלאק,
אויפ'ן פרעזעס פון סוחרים-פעראיין, גייערס ראיאן, דעם עהרליכען און אויפריכטיגען כלל-טוער
ה. מ. עפשטיין

אלע פליישער ווערען אויפגעפאדערט צו שטימען היינט, זונטאג, דעם 27-טען מאי אין 10-טען וואהל-קרייז פאר
ה' רעפ. לייבל מינצבערג
און ה' פישל ליבערמאן, פרעזעס פון קהלה-ראט.
די פערוואלטונגען פון:
פלישער און וואורשטענמאכער-צעך, פיעטריקאווער 24,
שעכטער-הורטאווניקעס-פעראיין, פארזשעטשנא 10,
סעלבער-שעכטער-פעראייז, פארזשעטשנא 10,
באלוטער קצבים-פעראייז, זגערזשער 84,
גראשער-הענדלער-פעראייז, זשידאווסקע 8,
פליישער-סעקציע פון 2. קליינהענדלער-פאראיין, קאלענבאך 4.

כעמיש-באסטעריאלאגישער לאבאראטאריום
מ. שאץ
לאדז, פעטריקאווער 37.
פיהרט אדורך זעמטליכע ערצטליכע אנאליזען פון אורין, בלוט, פלעגמע, א.א.

געגען שוויס פון פיס
דאס בעסטע מיטעל געגען שוויס פון די פיס און אטשיסקעס, גאראנטירט זייט 20 יאהר, צום פרייז פון 20 גר. און 30 גר. איז נאר צו בעקומען ביי די צייטונגס-פערקויפער ווערניאזש, אלט-שטאט 1 צעגעלניאא 1 און פיעטריקאווער 27, וואהנ. 7. היט אייך פאר נאכמאכונגען! אויך א גוט מיטעל געגען וואנצען פרייז 50 גראשען א פלעשעל.

דאס הערן-שניידער-אטעליר פון
א. ח. קוטשינסקי
געפינט זיך איצט אויף
13 נארוטאוויטשא 13
אין הויף, קאאפעראציע, 1 שטאק
טעל. 247-90
פיהרט אויס בעשטעלונגען אויפ'ן זומער-סעזאן, לויט די לעצטע נייעסטע מאדע-זשורנאלען צו מעסיגע פרייזען פינקטליכע אויספיהרונג.

די נייעסטע **זומער-שיך** מאדעלען
ווי אויך **פלעטשאנקעס**
איז א רייכען אויסוואהל. בעקומט איהר נאר אין דער פירמע
A. Ogórek
ŁÓDŹ, ZAWADZKA 11.

אחי-מאיר אלס עדות

מ'ברענגט איהם פון עכו'ער תפיסה געשמידט אין קייטן

אפקלאנגען פון די געשעהענישן אין תל-אביב

ירושלים, 26. (יט"א טעלעגראפיש) אין פרא־צעס געגען סטאווסקי און ראזענבלאט איז אויסגע־הערט געווארען אלס עדות אבא אחי־מאיר. מ'האט איהם געבראכט פון דער עכו'ער תפיסה געשמידט אין קייטן, צוליב הונגער־שטרייק איז ער בלאס און שטארק אפגעשוואכט, דאס געריכט האט איהם ערלויבט בעתן עדות־זאגן צו זיצן, אחי־מאיר האט זיך אבער אפגעזאגט פון דער פריוויליגיע, ערקלערענדיג, אז ער וויל נישט זיצן אויף דעם זעלבען שטוהל וואס די גרעסטע וועלט־ליגנערס.

דער פראקוראר טראפסער בעהמט אחי־מאירן אין א קרייץ־פערהער און פרעגט וואס פארא אנ־שולדיגונג ער האט אויפן פאליטישן געוואלד, אחי־מאיר איז אויפגעשפרונגען פון זיין ארט, פערקרייצט די הענד אויף דער ברוסט און אויסגעשריגען: איך וויל וויסען וואס איהר אלס ענגלענדער וואלט געטון ווען אייער פאטערלאנד וואלט געווען אין געפאהר.

דאן איז ער צוגעלאפען צום ריכטער־טיש און געשוואוירען ביי דער ספר־תורה, אז ער האט געזאגט דעם פאליציי־אינספעקטאר גאפער, אז דעם קריטי־שען פרייטאג האט ער געזעהען סטאווסקין אין ירושלים.

אין דייבע ווייטערדיגע ערקלערונגען האט אחי־מאיר ערקלערט, אז ער איז אן אנהענגער פון זשאַ־באטינסקיס לעגיאנען און איז געגען טעראר.

דער פראקוראר פרעגט פארוואס דער עדות האט געוואוינט מיט סטאווסקין אין איין צימער. אחי־מאיר ענטפערט צוליב מאנגעל אין דירות, ער האט סטאווסקין בעגעגנט אין קלוב, זיי האבען געוואוינט אין צימער, זיי האבען געהאט געמיינזאמע פארטיי־אינטערעסען און האבען געוואלט א־גאניזי־רען די אומלעגאלע עליה קיין ארץ־ישראל.

דאן זענען אויסגעהערט געווארען עדות פון כפר סבא יוסף כנעני און אליעזר בורשטיין, זיי האבען ערקלערט, אז דעם 16. יוני, ווען ס'איז פארגע־קומען דער מארד איבער ארלאזאראוו איז ראזענ־בלאט געווען אין כפר סבא אויף א פערזאמלונג פון זיין גרופע, ראזענבלאט האט אפילו גענומען דאס ווארט, דעם פראטאקאל האט געפיהרט כנעני, נאך דער זיצונג איז פארגעקומען א טאנץ־פערוויילונג.

ירושלים, 26. (יט"א טעלעגראפיש) אין די קרייזען פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע אין הסת־תדרות האט זיך פערשפרייט א קלאנג, אז די געשעהענישן אין תל־אביב בעתן שטרייק איז געווען א פראוואקאציע פון די רעוויזיאניסטען. די „דבר" און „הארץ" שטיצען די דאזיגע השערה, דער „דואר היום" טרעט ארויס געגען דער דאזיגער מיינונג, די „פאלעסטיין פאסט" ברענגט דעם בע־ריכט פון די געשעהענישן, נישט דערמאהנענדיג די רעוויזיאניסטען, לויט'ן ענטגילטיגען בעריכט פון די געשעהענישן, זענען בעת דער שלאכט פערוואונדעט געווארען 52 פערזאן; 37 פערוואונ־דעטע היילען זיך איבער'ן היים, 15 — אין שפיטאל.

* * *

לאנדאן, 26. (יט"א טעלעגראפיש) דער יו־דישער שטרייק אין ארץ־ישראל צוליב די עליה־גזרות האט געמאכט א גרויסען רושם אין ענגלאנד. „רייטער אגענטור" פערשפרייט די בעריכטען וועגן דעם סאלידארען ארויסטריט פון ישוב אין דער גאנ־צער וועלט.

פערמשפט די פערוואלטונג פון דער פאבריק „פערקון"

ווארשא, 26 (טעלעפאניש)

די שטאטישע סטאראסטווע האט פערמשפט די פערוואלטונגס־מיטגלידער פון דער פאבריק „פערקון" אויף פערשידענע שטראפען — פון 2 וואכען ביז 1 חודש אומבעדינגטען ארעסט, און איינעם אויף צו בעצאהלען 2 טויזענד זלאטעס שטראף.

די פערוואלטונגס־מיטגלידער זענען פער־משפט געווארען פאר'ן בלייבען שולדיג די אר־בייטער אנ'ערך 80 טויזענד זלאטעס ארבייטס־לוינען, צוליב וואס עס איז אויסגעבראכען א שטרייק.

סעקוועסטרירט דאס פערמעגען פון ד"ר וואלף

בערלין, 26 (גפ. טעל.)

אין שטוטגארט האט די פאליציי סעקוועסטרירט דאס פערמעגען פון דעם בעקאנטען יודיש־דייטשען שרייבער ד"ר וואלף, וועלכער געפינט זיך איצט אין עמיגראציע.

ד"ר וואלף איז דער מחבר פון א רייה בע־קאנטע טעאטער־שטיק, ווי: „ציאנקאלי", „די מא־טראזען פון קאטארא", „די געלע לאטע" און אנד.

בעלי־בתים אוז סתם יודען פון 7־טען וואהל־קרייז!

דער בעקאנטער לאדזער כלל־טוער, פרעזעס ה׳

ליבוש ראזענבערג

קאנדידירט אין אייער וואהל־קרייז, גיט איהם אלע אפ אייערע שטימען.

צוגלייך מיט די יודען־רדיפות

ווערט אויך שווערער די לאגע פון היטלערן

פאריז, 26 (ספ. טעל.)

אויף דער נעכטיגער זיצונג פון פארלאמענט האט געהאלטען א רעדע דער דעפ. שאפעדלען (ראדיקאל־לינקע), וועלכער האט זיך נישט לאנג צוריקגעקעהרט פון א רייזע איבער אייראפא.

רעדענדיג וועגען דער לאגע אין דייטש־לאנד, האט שאפעדלען דערקלעהרט: אז צוגלייך מיט די רדיפות אויף יודען און דער פערקלענע־רונג פון די גאלד־זאפאסען, וואקסען אויך די שוועריגקייטען פונ'ם דייטשען קאנצלער.

אנ'ענטפער־רעדע האט געהאלטען דער אויסערן־מיניסטער בארטו, וועלכער האט אינ־פארמירט וועגען די פאזיטיווע רעזולטאטען פון זיין וויזיט קיין פוילען און וועגען זיין צוזאמענ־טרעפעניש מיט ליטווינאוו'ן.

„דאס ארייטרעטען פון רוסלאנד, — האט ער געזאגט — אין דער פעלקער־ליגע וואלט בלי שום ספק געווען א וויכטיגע געשעהעניש לטובת דעם וועלט־פרידען.

אויפרייס פון א פיראטעכנישער פאבריק אין פראנקרייך

פאריז, 26 (ספ. טעל.)

פון עליקאנט טיילט מען מיט, אז דא איז פארגעקומען א גרויסער אויפרייס אין א פיראטעכ־נישען אנשטאלט.

8 הייזער זענען דעמאלירט, 5 ארבייטער דערהרגעט, צעהנדליגער ארבייטער זענען פער־וואונדעט געווארען. מ'רעכענט אז דער אויפרייס האט פערורזאכט א סך קרבנות.

דייטשלאנד זאל קאנפיסקירען

יודישע פערמעגענס

אלס ענטשעדיגונג פאר די באיקאט־היזקות

לאנדאן, 26. (יט"א טעלעגראפיש) דער „דיילי עקספרעס" האט אין א קארעספאנדענץ פון בערלין אנגעוויזען, אז אין דייטשלאנד איז פעה־האן א פלאן צו קאנפיסקירען די פערמעגענס פון די יודען אין דייטשלאנד, אלס ענטשעדיגונג פאר די שאדענס, וואס דער יודישער באיקאט אין אויסלאנד ברענגט דער דייטשער מלוכה.

די קאמפען צווישן די גייסטליכע אין דייטשלאנד

בערלין, 26 (ספ. טעל.)

די דיסציפלינאר - פעראָרדנונג פון דער עוואנגעלישער קירכען־מאכט געגען די אפאזיציא־נעלע פאסטארען, וועלכע בעקעמפען דעם ביסקופ פון דייטשלאנד מילער, האט ארויסגערופען מאסען פראטעסטען פון די עוואנגעלישע גמינעס אין גאנץ דייטשלאנד.

אין בערלין האט די סאמאריטאנער גמינע געדראהט מיט'ן ארויסטריט פון דער קירך, אין פאל ווען מען וועט נישט צוריקרופען דעם בע־זייטיגטען פאסטאר.

די גמינע אין וועסטפאלען, וועלכע געהערט צו דעם פרייען סינאד, האט זיך אפגעזאגט צו צאהלען דעם קירכען־שטייער.

ארעסטען פון „שטאהלהעלמער"

פראנקפורט ביים מיין, 26 (ספ. טעל.). אויף דער פעראָרדנונג פון דער געהיים־פא־ליציי, זענען אין שטעטין ארעסטירט געווארען א רייה אנפיהרער פון דעם „נאציאנאל סאציאליסטישן דייטשען פראנטקעמפערבונד" (געוו. שטאהלהעלם) אונטערן פארוואורף פון פיינדליכע מלוכה ארויס־טרעטונגען.

עס איז אויך ארעסטירט געווארען דער אנ־פיהרער פון שטאהלהעלם דענעלאוו און א צווייטער אנפיהרער פון שטאהלהעלם בוכהאלץ.

זיי האבען געזאלט נישט דערלאזען צום צו־זאמענגוס פון דעם ביזאיצטיגען „שטאהלהעלם" מיט דער קאסטס = אפטיילונג פון די נאציאנאל־סאציא־ליסטען.

(ווייטער טעלעגראמע זעה 11־טע זייט)

דער אורטייל אין קאטאוויצער תלמוד־פראצעס

דער אנטיסעמיט כאוואנסקי פערמשפט אויף 6 חדשים תפיסה און בעצאלן דער קהלה מאראלישען שאדען ערזאץ

קאטאוויץ (יט"א) היינט 11 פארמיטאג האט דער ריכטער ד"ר גלאוואצקי פערעפענטליכט דעם אורטייל אין פראצעס געגען דעם געוו. רעדאקטאר פון אנטיסעמיטישן בלעטל „בליסקאוויצא", עד־וארד כאוואנסקי, וועלכער איז אנגעקלאגט געווא־רען פאר בעליידיגען די יודישע רעליגיע.

לויט'ן אורטייל איז כאוואנסקי פערמשפט גע־ווארען אויף 9 חדשים תפיסה און בעצאהלען די גע־ריכטס־קאסטען. חוץ דעם דארף ער איינצאהלען 200 זל. לטובת דער קאטאוויצער יודישער קהלה אלס מאראלישען שאדען־ערזאץ. די תפיסה - שטראף ווערט איהם אפגעלייגט אויף דריי יאהר.

די מאטיווירונג פון אורטייל וועט פערעפענט־ליכט ווערען אין עטליכע טעג ארום.

דער פראצעס האט אין קאטאוויץ ארויסגערו־פען אנזאונגעהויערע פעראינטערעסירונג. די היינ־טיגע פוילישע פרעסע האט געבראכט פון פראצעס זעהר אביעקטיווע בעריכטען, פארשטעלענדיג די יודישע אנקלאגע אין א גינסטיגען ליכט.

אין בעריכט פון די געריכטס־פערהאנדלונגען דארף אויסגעבעסערט ווערען א פערדריסליכער טעות. דער אנגעזעהענער אדוואקאט ד"ר רייסמאן איז בעמליך ארויסגעטרעטען נישט אלס פערטיידיגער פון אנגעקלאגטען, נאר אלס פארשטעהער פון דער קאטאוויצער יודישער קהלה. דער אנגעקלאגטער דאגעגען איז ארויסגעטרעטען אהן א פערטיידיגער, ווייל אין דער לעצטער מינוט האט זיך זיין אדוואקאט אבגעזאגט פון דער פערטיידיגונג.

Dr. HELLER

ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער־שוואכע

8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89

נעמט אן פון 8–11 און פון 4–8 אוונט, זונטאג פון 11–2 מיטאג.

פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע־זאל.

אונבעמיטעלטע— לעטשניצע־פרייזען!

MAOK

TĘPI ROBACTWO

W zreorganizowanym wydziale „Safes"

BANKU HANDLOWEGO w ŁODZI

SP. AKC. (KOŚCIUSZKI Nr. 15)

została otwarta dla wygody Sz. Klienteli

Przechowalnia,

przyjmująca za niewielką opłatę na przechowanie różne przedmioty w opieczętowanych kufrach, walizach i t. p., co jest szczególnie dogodne dla osób, udających się w podróż, na letniska i t. d.

בעפאר איהר פאהרט אויף ערהאלונג

קויפט איין די נייעסטע פערפומען, ערשטקלאסיגע פודערן, טואלעט־זייפען, זאווי אלערלעי מאדערנסטע קאסמעטיק צו פאבריקס־פרייזען

אין דער בעקאנטער און רענאמירטער

פערפומעריע

י. דרוקער

5 זאוואדזקא 5

טעל. 175-92

הורט און דעטייל!

רעעלע און סאלידע בעהאנדלונג!

א מעשה מיט „אנ'אוצר אויף זגערזשער־גאס

פון דער גרויסער מציאה איז געווארען... 10 קאפיקעס

בעקטען האט זיך אויף זגירזשער גאס פער־שפרייט א קלאנג, אז איינער פון די איינוואוינער רע מאנטיר־עבדיג זיין וואוינונג האט געפינען אין דער וואנד אנ'איינגעמויערטע אייזערנע־קאסע און וועל־כער עס האט זיך געפינען 100 טויזענד רובל אין גאלד.

מיר האבען די דאזיגע ידיעה קאנטראלירט אין דער פאליציי, פון וואנען מיר האבען בעקומען פאלגענדע ערקלערונגען:

אויף זגערזשער־ 120 וואו עס האט זיך אמאל געפונען דער רוסישער ספירט־מאנאפאל האט דער דארטיגער איינוואוינער ישראל גוטנער רעמאנטירט זיין וואוינונג, ביים אראפרייסען די טאפעטען האט מען ווירקליך אין א וואנד געפינען אנ'איינגעמויערטע אייזערנע קאסע, באלד האט זיך דערוואוסט וועגען דעם די פאליציי, און נאך א פערשטענדיגונג מיט'ן פראקוראר האט די פאליציי דורך פאכמענער גע־לאזט עפענען די קאסע מען האט דארט געפינען... 10 קאפיקעס און א זילבערן ארלעריל. דאס איז די געשיכטע מיט'ן געפונענעם אוצר

קרייז X אלע סוחרים שטימען פאר'ן דריטטען פערטיידיגער פון יודישע אינטערעסען
פ.כארי פרנס און ראטמ.

שיכור'ערהייט ארונטערגעשפרונ־גען פון דריטען שטאק

(2) דער ארבייטסלאזער לעאן קראוושיק (גרא באוזע 28) איז פרייטאג אהיימגעקומען שפעט ביי־נאכט. קראוושיק איז געווען שיכור, איז ער ארויף אויפ'ן 3. שטאק און ארויסגעשפרונגען אויפ'ן ברוק. די אנגעקומענע פאגאטאוויע האט איהם אין א שווערען צושטאנד איבערגעפיהרט אין שפיטאל.

* * *

(2) פונקט דאסזעלבע האט פאסירט מיט דעם 43־יעהריגען תלאדיסלאוו מאטושיאק אויף קרישר וויצקא 9.

דער באנדיט־וואזשני פון דער לאדזער האנדעלס־באנק

ראזט זיך וואוילגייז אלס פארמער אין מאראקא

(2) ווי מיר דערוויסען זיך האט די לאדזער אויספארשונגס — מאכט פערפיהרט אנ'אויספארשונג אין שייכות מיט דער דערקלערונג פון א היגען פא בריקאנט וועלכער האט לעצטענס געוויילט אין מארא קא, און דארט איז אייבעם א רייכען פארמער דער־קענט דעם געוו. וואזשני פון דער לאדזער האנדעלס באנק, אטטא יונג, וועגען וועלכען עס איז ענט־שטאנען א חשד, אז ער איז בשעהו, מיט 3 יאהר צוריק, ווען די באנק איז בעגנבעט געווארען אויף העכער א מיליאן זלאטעס — דערהרג'עט געווארען זיינע חברים, באנדיטען.

אויב די אויספארשונג וועט ארויסווייזען, אז די דערקלערונג פונ'ם פאבריקאנט שטימט מיט דער ווירקליכקייט, וועט מען דעם „וואזשני־גנב־פאר־מער"־בערגען מיט פאראר צוריק קיין לאדז.

קרייז X אלע מיטגלידער פון ראד־פערסעהר שטימען פאר'ן
ראטמ. און פרנס פ.כארי

די גאנצע יודישע אינטעליגענץ און פרייע בערופען
12 פון 10־טען קרייז 12
שטימען אויף דער ליסטע נומער 12
פון פעראייניגטען יודישען בלאק פאר
אינזש. ב. קרול

פאליציי־שמירה אויף די זומער־וואוינונגען ווערט פערשטארקט

(2) ווי מיר דערוויסען זיך, האט זיך א דעלע־גאציע פון איינגעבטימער פון אונטער־שטאטישע זומער וואוינונגען געווענדעט צו דער מאכט מיט דער ביטע, אז זומער־צייט זאל אין די זומערוואוינונגען פערשטארקט ווערען די פאליצייאישע שמירה.

די דעלעגאציע האט אנגעוויזען, אז לעצטענס טרעפען אפט פאלען דאס כוליגאנעס בעפאלען א לעטניקעס.

די מאכט איז באגעקומען די ביטע פון דער דעלעגאציע.

בעקאנטער לאדזער פאבריקאנט

האט זיך ארייגעשאסן א קויל אין קאפ

(2) מיט א שאס אין קאפ האט זיך נעכטען גענומען ס'לעבען דער בעקאנטער לאדזער פאברי קאנט, מוריצי היימאן (פון וואולטשאנסקא 220).

מוריצי היימאן איז געווען דירעקטאר איר דער פאבריק א.ד.ג. „פארבערייי און אפרעטור קאנטנא".

די סבה פונם זעלבסטמארד איז נישט פעסט־געשטעלט געווארען.

איצט מעג שויז זיין קאלט

זיך „מרהם געוועז" אויף א פוטער...

(2) אויף שרודמיעסקא 31 האט זיך אויף א באלקאן געלופטערט א פוטער, וואס האט געהערט צו דעם דארטיגען לאקאטאר סאלאוויטשיק.

האבען זיך גנבים אויף איס „מרחם געוועז".

דער היזק בעטרעפט 1400 זל.

פאליציי זוכט דעם גנב.

אונפארטייאישע רעליגיעזע

און ארטאדאקסישע יודען פון 7־טען וואהל־קרייז! היינט שטימט אלע פאר'ן איינציגען ארטאדאקסי־שען קאנדידאט פון אייער קרייז, פרנס ר'

לייבוש ראזענבערג

אומגליקספאל מיט אנ'ארבייטער

(2) אין דער פאבריק פון דער פירמע מייזנער (קילינסקיעגא 243) האט בעכטען פאסירט א טראַ־גישער פאַרפאַל מיט'ן אַרבייטער לעאַנאַלד מעלניק (ווישעגא 4). דער דאזיגער אַרבייטער האט זיך אפגעבריהט מיט קאכענדיג וואסער. די ארויסגערו־פענע פאגאטאוויע פון דער קראנקען־קאסע האט מעלניק'ן אין א שווערען צושטאנד אפגעפיהרט אהיים.

באהז־הנחות פאר אבסאלווענטן פון שולען

(2) די שול־מאכט האט פערעפענטליכט א קאַ־מוניקאַט, אין וועלכען ס'ווערט געזאגט, אז אבסאַ־ווענטען פון שולען וועלען געניסען פון באהן־הנחות, צוגלייך מיט שילער.

רעפרעזענטאנץ־טעאטער — „ראזמאיטאשטשי" ציגעל־גאס 27 טעל. 112-25

היינט, זונטאג, 9.30 אוונט פינקטליך
גרויסע פאפולערע פארשטעלונג
מיט דעם יודישען שצוואליער, וועלכער איז יעצט דער טאג־געשפרעך פון לאדז
דער פענאמענאלער און בעצויבערנדער
פסח'קע בורשטיין
צוזאמען מיט דעם כאראקטער־קאמיקער יעקב פישער
אין דעם גרעסטען וועלט־שלאגער
„דער גאסען־זינגער"
זעהר פריילעכע פיעסע אין 3 אקטען, 30 נומערן פון הארציגסטע לידער, קופלעטן, דועטן און טענץ.
אכטונג! מארגן, מאנטאג
„א חתונה אין שטעטל"
מיט פסח'קע בורשטיין אין דער הויפט־ראָל. בילעטן צו בעקומען ביי דער קאסע.

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI m. Łodzi

ul. Andrzeja Nr. 3 (Gmach własny)

TEL. 207-57
207-68

zawiadamia, że książeczki oszczędnościowe Kasy będą honorowane w komunalnych kasach oszczędności w następujących miejscowościach:

1) w **CIECHOCINKU**
2) w **KOLUMNIE** (K. K. O. pow. Łaskiego w Łasku)
3) w **KRYNICY ZDROJU**
4) w **ZAKOPANEM**

Osoby pragnące skorzystać z tego udogodnienia, winny uprzednio przedłożyć książeczki oszczędnościowe w K.K.O. m. Łodzi (Andrzeja 3) w godzinach od 9-tej do 16, celem ich ostęplowania.

דער אריער־פאראגראף

ר. איזראעל

119

שפאנענדער ראמאן פון דער איצטיגער ווילדער צייט

א קאלטער שוויס האט בעדעקט דעם דאקטאר גינזבורג.

— געוויס האט דאס הייבריך זאקס געשריבען אין דעם איז נישט פערהאן קיין שום ספק, געוויס גלויבט ער איז אלץ וואס אין דעם בריף איז געשרי־בען. ארויסטרעטען מיט די דאזיגע רעוועלאציעס אין דער עפענטליכקייט האט קיין רייד נישט גע־קענט זיין, דאס האט געשמעקט מיט לעבענס־גע־פאהר, בעהאלטען אלץ אין זיך איז אויך נישט מעגליך געווען, הייבריך האט דאך געדארפט און געמוזט רעהאביליטירט ווערען לכל־הפחות ביי דער יודישער געזעלשאפט.

גינזבורג האט דערייבער בעשלאסען צו טון אזוי ווי הייבריך האט אין זיין בריף געבעטען, געהען פון שטוב צו שטוב צו אלע יודען אין דאזיגען שטעטעל און אומעטום דערצעהלען וועגען דעם בריף פון הייבריך זאקס, הגם דאס האט אויך גע־האט פיל ריזיקאלישע מאמענטען, ווייל מ'האט נישט געקענט וויסען, צי פאר יעדען קען מען דאס פער־צעהלען, האט דאך גינזבורג, וועלכע די נאצים האבען ביז איצט פריש צורוה געלאזען, בעשלאסען זיין פליכט צו ערפילען.

גינזבורג האט בעהאלטען דעם בריף אין בוזים־טאש, ער האט נישט געקענט באלד אין דעם אויגענ־בליק ארויסגעהען אין גאס, ער איז געווען צופיל אויפגערעגט, צו גרויסע איבערראשונגען זענען דאס מאל איהם געווען, ער האט זיך דערייבער אוועקגע־זעצט אביסעל אפרוהען די נערוועז.

אהן שום אנקלאפען איז אנדערע וואריגנג האט זיך געעפענט די טיר און ס'זענען אריינגעקומען 3 שטורמיסטען, לויט די אגיפא־מען האט גינז־בורג בעמערקט, אז איינער פון זיי איז אנ'עלטסטער און די אנדערע צוויי זענען אין דער ראנגע נידרי־גער ווי דער ערשטער

— איהר הייסט ד"ר גינזבורג, האט דער עלט־סטער אהן שום צערעמאניעס געפרעגט, ארויפשטע־לענדיג איין פוס אויף א געבעטען שטוהל

— יא, איך בין ד"ר גינזבורג, מיט וואס קען איך די הערשאפטען דינען

— מיט א קלייניקייט, איהר האט ערשט מיט עטליכע מינוט צוריק בעקומען א בריף, אזוי ווי מיר מאכען נישט קיין סוד, אז אין דער צייט פון דער בלוטלאזער רעוואלוציע האבען מיר אגעשאפט די פאסט־געהיימניש און היינט ווי אויף אייער בריף איז נישט געווען קיין אויסנאם, זענען מיר צו־זאמען מיט דעם בריף־טרעגער אהערגעקומען, כדי איהר זאלט אונז בעווייזען דעם בריף, איהר האט דאך איהם שוין געוויס איבערגעלייענט און ער איז אייך מעהר נישט נויטיג

גינזבורג איז איינגאנצען צומישט געווארען, ער האט נישט געוואוסט וואס עס טוט זיך מיט איהם, לייקענען, אז ער האט איינגאנצען נישט בע־קומען קיין בריף האט נישט געהאט קיין שום זין און קיין צוועק, דער פאסט־טרעגער האט דאס גע־זעהען און ווייס דערפון, איבעריגענס א פערענליכע העוויזיע ביי איהם וועט באלד דעם עבין אויפקלערען און די לאגע וועט זיך נאך מעהר פערערגערען, באלד זיך מודה זיין און אוועקגעבען דעם בריף איז אויך נישט מעגליך געווען, ווייל גינזבורג האט זיך אפילו נאך גארנישט געקענט פארשטעלען די לאגע, וועלכע וועט זיך שאפען באלדעם ווי הייבריך זאקסעס בריף וועט אריינפאלען צו די שטורמיסטען אין די הענד. ערשטענס די לאגע פון גינזבורגן אליין, פון דעם בריף וועט הייסען, אז ער שטעהט אין קאנטאקט מיט הייבריכן, וועלכער איז דאך ענטלאפען פון קאנ־צענטראציע־לאגער, בעת די אנפיהרונג איז זיכער, אז ער לעבט נישט מעהר, און וואס אלץ מ'וואלט נישט ביי אזא לאגע געקענט בעשולדיגען גינז־בורגן און דאן דער ענין גופא, גינזבורג איז אפילו געווען שווער צו טראכטען וועגען דעם, ביז גינזבורג האט געגעבען אנ'ענטפער אויף דער פראגע, וועלכע איז געקומען פאר איהם אויף אזא אופן ווי ער וואלט פלוצלונג בעקומען מיט א טעמפער זאך אין קאפ, האט אביסעל געדויערט און דערייבער האט דער עלטסטער שטורמיסט געזאגט

— געוויס א בריף פון דער געהיימער טעראר־ריסטישער יודישער ארגאניזאציע, נישט אמת?

גינזבורג האט נישט געענטפערט, ער האט אפילו נישט גוט געהערט דאס וואס מ'האט צו איהם גערעדט, ער האט געווכט עפעס אנ'ערטרעגליכען אויסוועג פון דער לאגע, אמער גארנישט געקענט צוטראכטען

— אלזא הער דאקטאר, דעם בריף, זייט אזוי גוט

— ביין, האט גינזבורג געענטפערט, דעם בריף קען איך אייך נישט געבען, דאס איז א זעהר וויכ־טיגער דאקומענט פאר אייך, ס'איז ערשט אין אויגענבליק ווי איך האב איהם איבערגעלייענט און איך האב געהאט בעשלאסען איהם איבערצוגעבען אין דער שטורם־קאמאנדא, איך ענדער אויך נישט איצט מיין מיינונג און וועל איהם נאר איבערגעבען דעם קאמענדאנט אליין

— פארוואס נישט מיר, האט זיך דער דייטש אנגעצונדען ווי א פייער, איך בין פון דער קאמאנדא צו דעם צוועק דא אהער געשיקט געווארען

— ענטשולדיגט, איך צווייפעל אפילו נישט דע רין, אבער דער בריף איז אזוי וויכטיג, אז איך קען איהם איבערגעבען נאר דעם קאמענדאנט אליין, ס'איז מעגליך, אז דער בריף וועט דארפען בלייבען א סוד פאר דער עפענטליכקייט

— וואס מאכט איהר מיט מיר פארא ווערצען? האט דער שטורמיסט געשריגען

— איך רעד גאנץ ערנסט, דער ענין שטעהט אזוי ווי איך האב אייך פארגעשטעלט, אויב איהר ווילט זיך דערין איבערצייגען, טא זייט אזוי גוט און פיהרט מיך צוזאמען מיט אייערע חברים אין צום קאמענדאנט, דארט וועט זיך דער ענין אינגאנצ צען אויפקלערען

אויף קיין פאל וועל איך דערויף נישט מסכים זיין, איך ווייס נישט וואס פארא כיטרען יודישען שפיצעל איהר ווילט מיר איצט אפטון? איך פער־לאנג דעם בריף און דערמיט איז אונזערע גאנצע דיסקוסיע פערענדיגט. איך האב נישט בדעה מיט אייך צו פיהרען קיין ויכוח.

— ביין. איך האב דאס רעכט צו פערלאנגען, אז איך זאל זיך לעגיטימירען און פערטיידיגען אין דער קאמענדע

צוליב וואס גינזבורג האט דאס געטון האט ער אליין נישט געוואוסט, ער האט דערמיט איינציג און אליין געוואלט געווינען אביסעל צייט כדי זיך צו קענען בעטראכטען וואס צו טון, פון דאנען ביז ער וועט קומען אין דער פאליציי־קאמענדא וועט זיכער אדורכגעהען אנ'ערך 15 מינוטען און דאן וועט איהם אפשר איינפאלען א גליקליכער יעראנק. ער האט נישט געהאט וואס צו פערלירען. סיי־ווי־סיי איז ער געווען א פערפאלענער, צי דעם בריף פון הייבריכן וועט געפינען דער שטורמיסט ביי איהם אין שטוב, צי דער בריף וועט ביי איהם אין טאש געפינען ווערען אין דער קאמאנדא וועט די לאגע נישט ענדערען: זיין גורל וועט דעמאלס זיין א שרעקליכע, דערייבער האט ער טאקע געוואלט אפשלעפען דעם דאזיגען מאמענט, כאטש אויף עטליכע מינוט

דער שטורמיסט האט איינגעזעהען, אז גינזבורג איז געערלט ווען ער רעדט ערנסט, ס'איז נישט געווען קיין חשד, אז גינזבורג זאל דעם בריף ערגיץ אוועקלעגען אונטערוועגס דערייבער האט ער מסכים געווען, אז גינזבורג זאל מיטגעהען מיט איהם אין דער קאמאנדא.

(פארטזעצונג קומט)

94-יעהריגער ייד. בעטייליגטער פון אויפשטאנד אין 1863
איז געשטארבען אין יעזשעוו

אין יעזשאָוו, נעבען לאָדז, איז אין עלטער פון 94 יאָהר געשטאָרבען דער יודישער בעטייליג־טער פון אויפשטאנד פון 1863 יוסף פוקס.

פוקס איז געבוירען געוואָרען אין יאָהר 1838 און האָט גענומען אַן אַקטיוען אנטייל אין דעם פוילישען פרייהייטס-קאמף אין 1863. ער איז געוועז מיטגליד פון געהיימען ראט פון אויפשטאנד אנן פון קרייז-אויספיהר-קאָמיטעט, וואָס איז געוועז אָנגעפיהרט דורכן גלח סטאכעוויטש. בעת עס איז אויסגעבראָכען דער אויפשטאַנד האָט פוקס פעד־וואָלטעט מיט די בעהאלטענע געוועהר-מאגאזינען אין ברושעזשינער און לאָדזער קרייז. ער האָט זיך בעטייליגט אין די שלאַכטען נעבען גראָדזישיסק, סטריקאָוו א. אַנדערע ערטער אונטער דער קאָ־מענדע פון גענעראל לאנגעוויטש. פוקס איז גע־האט ארייגעפאלען אין די הענד פון די קאָזאקען, איהם איז אָבער אין דער לעצטער מינוט געלונגען צו אַנטלויפען פון דער תליה.

אויף דער עלטער איז יוסף פוקס געשטיצט געוואָרען דורך דער רעגירונג. שוין ליגענדיג אויפן טויטען בעט, אַ טאָג פארן טויט, האָט ער בעקו־מען 25 זלאָטעס פון וואָיעוואָדישען אַמט.

אין דער לויה האָט אנטייל גענומען אַ גרוי־סער עולם יודען און קריסטען.

שרעקליכער מארד פון אַן'אייגענער פרוי
דער מאַן האָט איהר אונטערגעלעגט אונטען קישען דינאַמיט

אַ אומגעוועהנליכער מאָרד איז פאָרגעקומען אין בלאַשקי היגטער קאַליש.

אין דער וואָיבונג פון פאַרבאַל פראַנצישעק סטאַניוק איז פאָרגעקומען אַן'אויפרייס אין בעט פון זיין פרוי אַנטאָנינא סטאַניוק און האָט אַפּגעריסען איהר דעם קאָפּ זי איז געבליבען טויט אויפ'ן אָרט. עס איז בישטא קיין צווייפעל אַז מען האָט דאָ צו טון מיט אַ מאָרד, דער פערברעכער האָט אַריינ־געלייגט אונטערן קישען אויפרייס-מאַטעריאַל וועלכע האָט פעראורזאכט דעם טויט פון דער פאַרבאַלס פרוי. די פאָליציי האָט אָנגעהויבען אויסצופאָרשען דעם פאַטאַלען ענין, און אַלס רעזולטאט דערפון איז בעכטען אַרעסטירט געוואָרען דער 32 יעהריגער מאַן גראַנצישעק סטאַניוק, וועלכער האָט נישט געהאַט קיין שלום בית מיט זיין פרוי שוין אַ לענגע רע צייט. עס לאַסטעט דעריבער אויף איהם אַ שווערע שולד אַז ער האָט אויף אַזאַ שרעקליכען און גרויזאַמען אופן געוואָלט פטור ווערען פון זיין פרוי. ווייטערדיגע ענערגישע אויספאָרשונגען ווער־רען ווייטער געפיהרט וועגען דעם טראַגישען פאַל.

אלע הויזבעזיצער אין 10-טען קרייז
שטימען אויף דער ליסטע נומער 12
פון פעראייניגטען יודישען בלאק פאַר
12 אינזש. ב. קרול 12

ארויסגעגנב'עט א פארטפעל מיט 1000 זל.

(2) בעת דער לאָדזער איינוואוינער אברהם פרידע (6 שערפיען 33) איז געווען געפאַהרען אין טראַמוויי, האָט איהם אַ אומבעקאַנטער גנב אויס געשניטען אַ טאַש פון מאַנטעל און אַרויסגעגנבעט 960 זל. מיט 15 דאָלאַר.

ווען פרידע האָט דאָס בעמערקט, האָט ער אויפ געהויבען אַ ליאַרם.

דער גנב איז אָבער אַנטלאָפען. פאָליציי זוכט איהם.

פון ל. א. פ. פ.

פון דער לאָדזער ל. אָ. פ. פ.-אָפּטיילונג בעט מען מיטצוטיילען, אז די שפענדען-רשימות קען מען אָפּגעבען פון 28-טען מײַ ביז'ן 5-טען יוני פון 9 פריה ביז 9 אָוו. אָהן איבעררייס.

• • •

שול-אַפּיקונעס, וואָס ווילען איינאָרדנען אויספלוגען צום פליה-פלאַץ, דאַרפען זיך דער־ווענען פערשטענדיגען מיטן קרייז-קאָמיטעט (פּלאַץ דאָמבראָווסקיעגאָ 5). די אויספלוגען וועלען גע־ניסען פון ספּעציעלע טראַמוויי-הנחות.

דער צאל-אמט גיט ארויס
פאר קויציעס פערנומענע סחורות

(2) ווי מיר דערוויסען זיך, האָט דער לאָדזער צאָל-אַמט בעקומען אַ פעראָרדענונג פון דעם צענטראַל-אַמט מכוח'ן אַרויסגעבען פאַר קויציע די סחורות וואָס זענען פערנומען געוואָרען אין די צאָל-אַמט-לאַגערן.

לויט דער דאָזיגער פעראָרדענונג וועלען סחורות, וואָס ווערען לייכט קאַליע, קאָנען אַרויס געגעבען ווערען פּרייוואַט-אינטערעסירטע פירמעס איידער ס'וועט אַרויסגעגעבען ווערען אַ שטראָף־אורטייל, פאַר אַ גרעסערער קויציע, ווי דער ווערט פון די סחורה איז.

קרייז X אלע דעטאליסטען שטי־מען פאר'ן אמת'ן עסקן ראטמ. און פרנס פ. כארי

די אקציע פון בעקעמפען די בעטלעריי אין לאדז

(2) ווי מיר דערוויסען זיך, פיהרט איצט די לאָדזער מאַכט אַן'ענערגישע אקציע, צו בעקעמפען די פּלאָג פון בעטלעריי אין לאָדז.

לעצטענס זענען 50 בעטלערס איינגעאָרדענט געוואָרען אין די הייזער פאַר צוואַנגס-ארבייט.

ראטעוועט אייער געזונד!
קראנקע אויף רוקנדען (ברוך-קראנקהייטען)

ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע הייל-גומי-באַנדאַזשען פון מיין מעטאָדע העלפען ראַדיקאַל אונטער גאַראַנטיע אָהן אָפּעראַציעס פון אַלע מינים ברוך-קראַנקהייטען (רופּטורען) אפילו די עלטעסטע און געפעהרליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער.

דאס אראפּלאזען זיך פון מאגען און קישקעס בעזייטיג איך דורך פערלעגען ספּע־ציעלע אינדיווידועל צוגעפּאַסטע בויך-באַנדאַזשען. אויף אויסגעקרימטע רוקען-ביין (הויקערס) אָרטאָפּעדישע הייל-גאָרסעטן אויף ביינער־שווינדזוכט און אַלע אַנדערע פעהלערן אָרטאָ־פּעדישע הייל-אַפּאַראַטען אויף פּלאַטפוס.

ספּעציעלע איינלאַגען לויט גיפּס-מאָדעלען, אויף זשילאַסעס. – גומי-זאָקן לויט מאָס. קינסטליכע הענד און פיס

ספּעציעלער אנשטאלט פאר הייל-ארטאפּעדיע
Spec. Ortop. O. PETRYKIEWICZ אוים לעמבערג
לאדז, פּיראַמאָוויטשא 9 (אלגינסקא)

(פראָנט פּאַרטער), טעל. 177-09 נאָהנט פון לאָדזער פאַבריקס-באַהנהויף

בעמערקונג: דאָס ערשיינען פון די קראַנקע איזאומבעדינגט נויטיג. צאָהלרייכע דאנקזאגונגען און דאַנק-בריף. (אין זגערזש אויף פּלאַמאַצקאַ № 2 און № 4 אייגענע הייזער)

יודען וועהלער!

היינט, זונטאג, ד. 27, מײַ דעצידירט איהר מיט אייער שטים אייער גורל אין נייעם שטאָט-ראָט. וועמען זאָלט איהר אָנפערטרויען אייערע רעליגיעזע, נאַציאָנאַלע, קולטו־רעלע אוןווירטשאַפטליכע אינטערעסען, צו וועמען זאָלט איהר זיך ווענדען אין אייערע אָנגעווייטאָגטע פראַגען. אויסגעפּרובטע מוטיגע קעמפער, וועלכע שטעהען אויף דער וואך, זייער טיר איז פאַר אייך קיינמאָל נישט פערשלאָסען – קאַנדידאַטירען אויף דער ליסטע פון אַלגעמיינעם יודישען וואַהל-בלאָק.

אין 10. וואהל-קרייז ראטמאן בנימין רוזס,
ג. פּרעזעס פון דער קהלה-פערוואַלטונג, דאַזאַר פון דער קהלה-פערוואַלטונג.

אין 9. וואהל-קרייז מענדעל קראסוצקי, ג. ראַטמאַן

אין 7. וואהל-קרייז לייביש ראזענבערג פּרעזעס פון קליינ־הענדלער - פעראיין פרנס

וואהל-קאמיטעט
פון די אונפּארטייאישע רעליגיעזע יודען

אלע שטימען אין 10. וואהל-קרייז 12 מאָל רוזס
" " " 9. " 10 " קראַסוצקי
" " " 7. " 8 " ראָזענבערג

Teatr „Rozmaitości"
Cegielniana 27

היינט, זונטאג, ד. 27 מײַ, פּונקט 11.30 פאַר־קומט פאַר אין טעאַטער „ראָזמאַיטאָשטשי"

א גרויסער קינסטלערישער
טאנץ-פריהמארגען

פון דער שולע פון H. KRUKOWSKA אָרקעסטער אונטער לייטונג פון ה' T. Ryder

בילעטן צו בעקומען אין דער צוקערניע "Ziemiańska" און אין טאָג פון אויפטריט אין קאַסע פון טעאַטער. געניערעס אין די אַפישן און פּראָגראַמען.

צוויי גרויסע וואהל-מיטינגען
אין „ברית החייל" און אין „קדימה"

די נעכטיגע צוויי גרויסע וואַהל-מיטינגען פון די רעוויזיאָניסטען האָבען געהאַט אַ ריזיגען ער־פאָלג. מיט אַ גרויסער פּראָגראַם רעדע וועגען דער קומענדיגער אַרבייט אין שטאָט-ראַט איז אַרויסגע־טרעטען ה' מאיר זיידע. אין דער דאָזיגער רעדע האָט ה' זיידע אַרויסגעוויזען אַ גלענצענדע קענט־ניש פון דער שטאָטישער ווירטשאַפט און פון די יודישע נויטען און בעדערפנישען. ה' זיידע האָט זיך בפרטיות אָפּגעשטעלט אויף יעדען געביט פון דער שטאָטישער ווירטשאַפט מיט דער בעריקזיכטי־גונג פון די יודישע אינטערעסען. דער אונגעהויע־רער עולם האָט איינשטימיג אָנגענומען אַ רעזאָ־לוציע צו שטימען אין 9-טען קרייז פאַר מאיר זיידע.

דער מיליטער-שטייער
און די דינסט אין די אפּטיילונגען פאר פרייוויליגע

(2) די לאָדזער פינאַנץ-קאַמער האָט אַרויס־געגעבען אַ פעראָרדענונג צו די פינאַנץ-אַמטע וועגען בערעכענען דעם מיליטער-שטייער.

לויט דער דאָזיגער פעראָרדענונג, דאַרף, ביים בערעכענען די סומען פון דעם דאָזיגען שטייער אויך פערעכענט ווערען די דינסט אין די אָפּטיילונגען פון געג. באַלאַכאָוויטש.

נייע טראמוואי-ארבייטען

(2) מאָנטאָג הויבען זיך אָן די אַרבייטען ביים איבערבויען דעם טונעל, וועלכער פערבינדעט די טראַמוואַיקאַווע מיט ווּיסאָקאַ.

א כ ט ו נ ג,
וועהלער פון 7-טען וואהל-קרייז!

אלע סוחרים און קליינפאבריקאַנטען אין אייער קרייז שטימען אויפ'ן אויסגעפּרובטען לאַנגיעהריגען פערטיידיגער פון אייערע אינטערעסען

ה' לייבוש ראזענבערג!

געקליבען א נייע פערוואלטונג אין ארטיסטען-פעראיין

די לעצטע זיצונג פון צוזאַמענפאָהר פון יודי־שע אַרטיסטען, האָט געדויערט פון דאָנערשטאָג 5 נאָכמיטאָג ביז פרייטאָג 11 פריה אָן איבעררייס. די זיצונג האָט פערענדיגט די דעבאַטע, און ס'איז אָנגענומען געוואָרען א רייה פערשידענע רעזאָלו־ציעס, וואָס האָבען דעם צוועק צו פערבעסערן דעם מצב פון יידישען אַרטיסט. דאַן איז אויסגע־קליבען געוואָרען אַ נייע פערוואַלטונג פון פאָלגנ־דע אַרטיסטען. מאַקס ברין, הערש האַרט, מאיר מעלמאַן, שלמה קוטנער, יוסף סטרוגאַטש. וו.ג.

פערוואונדעט 2 פרויען
ביי א צוזאמענשטויס פון א טראמוואי מיט א ברישטשקע

(2) אויף ראַקיטשינער גאַס, ביים הויז נומער 81 איז אַ טראַמוואַי אַרויפגעפאָהרן אויף אַ ברישטשקע אין וועלכע ס'זענען געזעסען די צוויי פרויען: די 33-יעהריגע העלענא אַטאַצקאַ און 44 יעהריגע העלענא קוּיאָוויאַק.

די אַרויסגערופענע פּאָגאָטאָוויע האָט די פערוואונדעטע פרויען ערטיילט הילף.

פאלקס-פארטיי פון 7. וואהל-קרייז

אונזערע מיטגלידער שטימען אַלע ווי איין מאַן אויפ'ן בעקאַנטען עסקן און פערטיידיגער פון די געדריקטע מאַסען

ה' לייבוש ראזענבערג

זעלבסטמארד פון א פּאבּרי-קאנט'ס א זוהן

(2) פון גדיניע איז אָנגעקומען אַ ידיעה, דאָרט איז בעגאַנגען זעלבסטמאָרד דער לאָדזער איינוואוינער באָלעסלאַוו קעניג–אַ זוהן פון לאָדזער פאַבריקאַנט יוזעף קעניג. דער יונגערמאַן האָט מיט אַ צייט צוריק צוגעגנבעט 1,070 זל. און איז נעלם געוואָרען.

ער האָט געוויילט אין זאַקאָפּאַנע און אין גדיניע האָט ער געמאַכט אַ לעבען. ווען ס'געלט איז איהם אויסגעגאַנגען, איז קעניג בעגאַנגען זעלבסטמאָרד.

פון דער לאדזער בערזע

באַנק פּאָלסקי — — — — —	00
3 פּראָצענטיגע בודאָוולאַנע —	.75
4 " דאָלאַרובקא —	00
7 " סטאַבּיליזאַציע (אַמ.)	.75
8 " וואַרשאָווער שטאַנד-בריף	.25
8 " לאָדזער " "	.75
ענגלישער פונט — — —	96
דאָלאַר – אָפיצ. – 5.29 נישט אָפיצ. –	.25
גאָלד-דאָלאַר — — — —	.92
גאָלד-רובל — — — —	.62
דייטשער מארק — — —	.05

יודישער קאמעראל-טעאטער, אלפא 1-טער מאי 2.

גאַסטשפּילען פון די בעקאַנטע סצענע= און פילם=אַרטיסטען

יאנאס טורקאוו — און — דיאנא בלומענפעלד

לעצטע פּאָפּולערע וואָך פון „41-טען" פון 55 גר. ביז 1.50 צו ביליגע פּרייזען

היינט, זונטאג, 12.30 בייטאָג און 9.30 אָוונט צום 12 מאָל, דער לעצטער און נייעסטער שלאַגער, וועלכער איז געשפּילט געוואָרען אין וואַרשאָ 3 חדשים מיט'ן גרעסטען ערפאָלג

דער 41-טער

פון בערי־הסטען מחבר באָריס לאַווראַניעוו אין 3 אַקטען, איינצ. י. וואַקסמאַן.

רעזשי: יאנאס טורקאוו. אַדמ. לייטונג: ישראל ביאלאסוטש. אימפּרעסאַריאָ: ב. קאַנאַט. בילעטן צו בעקומען פון 11—1 און פון 6 אָוונט אין דער קאַסע פון טעאַטער. אינספּיציענט: ש. טופּמאַן.

אכטונג! פעראיינען, געזעלשאַפטען בעקומען גרויסע הנחות.

ערב דיקטאטור אין רומעניע

וואס נעהמט זיך אראפ א מוסטער פון בולגאריע

בוקארעשט, 26. (ספ. טעל.) פון רומעניע קומען אן ידיעות וועגן דער פאליטישער סיטואציע דארט, וואס ווערט אלץ מעהר קאמפליצירט, און די אויפלעזונג פון וועלכע געוויסע קרייזן זעהען אינ'ם איינשטעלן אן אויטאריטאטיווע רעגירונג לויט'ן מוסטער פון בולגאריען.

א גרויסע סענסאציע האט אין די פאליטישע קרייזן ארויסגערופן די עטליך־דשעהדיגע קאנפערענץ פונ'ם קעניג קארל מיט'ן גענעראל אווערעסקו, וועלכער זאל קאנדידירן אלס צוקונפטיגער רומענישער דיקטאטאר.

לויט פערשידענע קלאנגען זאל דער גענ. אווערעסקו האבען מסכים געווען צו שטעלען זיך אין דער שפיץ פון דער רעגירונג, אבער בתנאי אז דעם קעניגס פריינדין, די בעקאנטע מאדאם לופעסקו זאל פערלאזען דאס לאנד.

דורכ'ן איבערגעבען די מאכט אין די הענד פונ'ם גענעראל אווערעסקו זאל דער קעניג האבען בדעה צוריקצושטעלען זיין פרעסטיזש אין די אויגען פונ'ם מיליטער.

די טעג פאהרט ארויס דער מיניסטער בעק קיין זשענעווע

וואַרשאַ, 26. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) דער אויסערן־מיניסטער בעק פאהרט אפ אין די באהענטסטע טעג קיין גענף אין צוזאמענהאנג דערמיט, וואס עס קומט איצט פאר די סעסיע פון ראט פון דער פעלקער־ליגע, ווי אויך די זיצונגען פון דער אנטוואפנונגס־קאמיסיע.

דער גענוי'ער טערמין פון אפפאהרען פון מיניסטער בעק איז נאך נישט בעקאנט.

א טיפער שניי אין דייטשלאנד

בערלין, 26 (ספ. טעל.)

אין גאנץ דייטשלאנד איז געוואלדיג געפאלען די טעמפעראטור, און אייניגע ערטער איז די טעמפעראטור נידריגער פון זערא.

אין די בערג איז די פאריגע נאכט אראפגעפאלען א דיקער שניי. די שטחים וואס זענען ברעסער פון 800 מעטער זענען בעדעקט מיט א דיקען שניי.

פראפ. שמידט אפגעפאהרען קיין איראפא

ניו־יארק, 26 (ספ. טעל.)

פראפ. שמידט צוזאמען מיטן לייטער פון דער רעטונגס־אקציע פון דער „טשעליוסקין"־עקספעדיציע אושאקאוו, איז אפגעפאהרען אויף דער שיף „מא־שעסטיק" קיין איראפא.

א באמבע אין ווינער לאנדווירטשאפט־אקאדעמיע

וויען, 26. (ספ. טעל.) אויף דער ווינער לאנדווירטשאפטס־אקאדעמיע (הויך־שולע פאר באדען־קולטור) האט פרייטאג באנאכטאג עקספלאדירט א באמבע, וועלכע איז העכסט וואהרשיינליך אונטערגעווארפען געווארען דורך די היטלעריסטישע סטודענטען.

דער אויפרייס האט אנגעמאכט גרויסע שאדענס, עס זענען אראפגעפאלען 2 באלקאנען, און א מאזאיק־בילד איז צושאנדען געווארען.

דאס הויז פון דער אקאדעמיע איז באלד פערמאכט געווארען.

בעפרייטע סאציאליסטישע פיהרער אין וויען

וויען, 26. (ספ. טעל.) די ידיעה, אז מען האט בעפרייט פון טורמע אויך דעם סעקרעטאר פון דער סאציאל־דעמאקראטישע פארטיי און פריהערדיגען בירגערמייסטער פון שטאט וויען, ראבערט דאנעבערג, איז נישט ריכטיג, ער בלייבט ווייטער אין תפיסה.

די אלע סאציאליסטישע פיהרער, וועלכע מען האט צוליב זייער שלעכטע געזונד־צושטאנד און הויכען עלטער ארויסגעלאזט פון תפיסה, געפינען זיך אין הויז־ארעסט. זיי טרעטן אין די אייגענע וואוינונגען בעוואכט דורך פאליציי.

די לוויה פון אומגעקומענעם וועבער לובינסקי אין ביאליסטאק

ביאליסטאק, 26. (טעלעפאניש) נעכטען איז פארגעקומען די לויה פון יודישען וועבער־ארבייטער מענדל לובינסקי, וועלכער איז געפאלען א קרבן פון די כוליגאנישע אנפאלען.

עס האט זיך פארמירט א ריזיגער צוג; פאר־אויס איז געגאנגען דער קאמיטעט פון „בונד" און די דעלעגאציעס פון דער יודישער און פוילישער פראפעסיאנעלער בעוועגונג. נאכ'ן ארון איז געגאנגען א געוואלטיגער עולם.

ארעסטירט אן אויסערגעוועהנליכען אפעריסט

נ'ויזאלץ 26 (ספ טעל.

די פאליציי האט דא ארעסטירט דעם אינטערנאציאנאלען אפעריסט אייסעלט, וועלכער האט אויפן פערהער זיך מודה געווען אין 2,385 אפערעס אין דייטשלאנד און אין אנדערע איירא־פעאישע הויפט שטעט. וואס פאר א רייכע פער־גאנגענהייט דער דאזיקער שווינדלער האט, בעווייזט

דער פאקט, אז די פאליציי האט ארויסגעשיקט אן פראגעס אין 200 ערטער וואו דער שווינדלער האט לעצטענס גראסירט.

אין צוזאמענהאנג דערמיט, וועלן פערהערט ווערען 3000 פערזאן. ביז איצט ווייסט מען נאך נישט, צי דער שווינדלער הייסט טאקע אייסעלט, צי גאר ד"ר פאפ.

פארן בעליידיגען דעם פראפ. האנדעלסמאן

וואַרשע, 26 (טעלעפאניש)

נעכטען איז אין ווארשאווער קרייז־געריכט פארגעקומען דער פראצעס געגען פעראנטווארטליכען רעדאקטאר פון „גאזעטא ווארשאווסקא", עדוואַרד ביעלעצקי און געגען שעף פון דער זעלבער צייטונג סטאניסלאוו אלשעווסקי. זיי זענען אנגעקלאגט געווארען פאר בעליידיגען אין דער פרעסע דעם פראפ. האנדעלסמאן.

דאס געריכט האט זיי אנערקענט פאר שולדיג, און ביידע פער'משפט צו פיר חדשים תפיסה יעדער און צו בעצאהלען צו 500 זלאטעס שטראף. אויסערדעם מוזען זיי אפדריקען דעם אינהאלט פון אורטייל אין 3 צייטונגען און בעזונדערס אין זייער צייטונג.

וועגען דעם ארויסשיקען פון פויל. ארבייטער פון פראנקרייך

פאריז, 26. (ספ. טעל.) דער אמבאסאדאר כלאפאווסקי האט היינט אפגעהאלטען א קאנפערענץ מיט'ן ארבייטס־מיניסטער מארקעט וועגען דעם ענין ארויסשיקונגען פון די פוילישע ארבייטער פון פראנקרייך.

דער פראנצויזישער מיניסטער האט פערזיכערט כלאפאווסקי'ן, אז נאך א פערשטענדיגונג זיך מיט'ן פרעמיער דומערג וועט בעענדערט ווערען דער אופן פון די ארויסשיקונגען, אין דער צוקונפט זאלען פערלאזען פראנקרייך די יעניגע ארבייטער, וועלכע וועלען זיך ווירקליך ענטשליסען אויף א גוטוויליגען צוריקקעהר קיין פוילען. אלע איבעריגע וועלען בעקומען פערשידענע ארבייטס־הנחות אין פראנקרייך.

6000 שטרייקענדע ארבייטער אין טאלעדא

אטאקירען דאס מיליטער

ניו־יארק, 26 (ספ. טעל.)

דער שטרייק אין דער שטאל־אינדוסטריע אין דער שטאט טאלעדא נעמט אן די שארפסטע פארמען און ווערט אלץ שטורמישער.

נעכטען בייטאג זענען אין טאלעדא פארגעקומען שטורמישע געשעהענישען. 3 פערזאן זענען געווארען דערשאסען אויף טויט און 100 פערוואונדעט.

ווען ס'איז געווארען פינסטער האבען 6 טויזענד שטרייקענדע ארבייטער אטאקירט דאס מיליטער, וואס האט געהיט די עלעקטראווניע און די פאבריקען.

עס זענען ווידער אויסגעבראכען פערביסענע קאמפפען. דאס מיליטער האט געשאסען און ווידער דער'הרגעט 2 ארבייטער.

מען ריכט זיך, אז היינט וועלן די אומרוען אויסברעכען. עס גייען ארום קלאנגען, אז די שטרייקענדע האבען געברענגט קוילענווארפער און דינאמיט. די אויפרעגונג צווישען דער ארבייטער שאפט איז א גרויסע. מען ריכט זיך אויף אן'אל געמיינעם שטרייק. מיט דער לאגע אין טאלעדא האט זיך נעכטען ספעציעל בעשעפטיגט די אמע־ריקאנער רעגירונג.

(Kategorja A) מיט פולע רעכט פון רעגירונגס־גימנאזיום

מעדכעז־גימנאזיום

און פריוואטע פאוושעכנע שולע

פון מאריע האכשטיין

טעל. 214-27 — 23 וואלטשאנסקא 23 — טעל. 214-27

איינשרייבונגען אין די גימנאזיאל־קלאסען, ווי אויך אין די פאוושעכנע שולע נעהמט אן דער סעקרעטאריאט טעגליך (חוץ שבת און יו"ט) פון 9 ביז 2 און פון 4 ביז 6.

דער סימבאל — פון גליק —

1.000.000 זל.

איז דער גורל פון די שפילער פון דער קאלעקטור

„Zespół Pracy" w Łodzi

Piotrkowska 108.

די דאזיגע סומע איז געפאלען אין לעצטען ציהונגס־טאג פון דער 29־טער מלוכה־לאטעריע אויפ'ן נומער 30290

Dr.

Wołkowyski

4 ציגעל־גאס 4, טעל. 216-90

נעהמט אן אין הויט־ און וועגערישע קראנקהייטען, מענער־שוועכע

ויפנאהמס־שעהן פון 8—1 מיטאג און פון 5—9 אוונד

אכטונג, צייטונגס־פערשפרייטער

פאמארסקא 15.

אויף דער פערזאמלונג, וואס איז פארגעקומען מיטוואך דעם 23/5 איז איינשטימיג אנגענומען געווארען צו שטימען צו די שטאטראט־וואהלען נאר אויף דער ליסטע פון פעראייניגטען יוד. וואהל־בלאק. דעריבער חברים, ווערט איהר אויפגעפאדערט היינט, זונטאג, ד. 27/5 פאר'ן 10 וואהל־קרייז צו שטימען נאר פאר דעם איינציגען, וואס וועט וויסען ווי צו פערטיידיגען אונזערע אינטערעסען, פאר'ן ראטמאן, פרנס און פרעזעס פון צענטראלען קליינהענדלער־פעראיין ח' כארי.

מיט אכטונג די פערוואלטונג.

שייטלען

מיט פאריזער שרינד־ און פערטיגע שייטלען ווערען פרשטקל. און רעיעל אויסגעפיהרט

ביי קערש,

סקווערא 15

לעטשניצע

פאר וועגעריש קראנקע

פון דאקטוירים ספעציאליסטען

לאדז, זאוואדזקא 1

טעל. 205-38

טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אווענד.

וענעריש־קראנקע, מענערשוואכע און הויט־קראנקהייטען, אנאליזען פון בלוט און אורין

די פראפילאקטישע סטאציע

אין טעטיג א גאנצען מעת לעת

פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע־זאל

א בעראטונג 3 זל.

מודעה. ברוך־קראנקע! קריפעל!

ליידענדע אויף פערשידענע ביין־פערקרי־מונגען פון גוף (הויקערס)!

נאך לאדז איז געקומען צום ערשטען מאל דער אמת'ער וועלט־בעריהמטער ספעציאליסט

Ortoped NATAN RAPAPORT

פון וויען מיט לאנגיעהריגער פראקטיק און נעמט אן פון 9 פריה ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אווענד

איז לאדז, פילסודסקיעגא № 23 (פריהער וושכאדניא 23)

ברוך־ליידענדע! איהר קענט געזונד ווערען אהן בלוטיגע אפעראציע! ראטעוועט אייער געזונד כל־זמן ס'איז נאך צייט, ווייל דער ברוך ווערט גרויס ווי א מענשען־קאפ, די קישקעס ווערען פערדרעהט און מ'קען בראנדיג ווערען. א הילף און א רפואה! דורך מיין מעטאדע ערפונדענע ספעציעלע הייל־באנדאזשען, וועלכע האלטען צו די גרעסטע פערנאכלעסיגטע ברוכען און בעזייטיגען ראדיקאל מיט גאראנטיע ביי אנפאנגס־ברוכען. מיין ספעציאליטעט איז אויך: הייל־אפאראטען נאך דעם סיסטעם פון פראפעסאר ד"ר האפפא, ד"ר העססינג און קאללאט. געגען אלערליי פערקריפלונגען, פערקרימטע פיס ווי אויך שמערצענדע פלאט־פיס, פאר אמפוטירטע אינוואלידען אמעריקאנישע קונסט־פיס (סטאלאן־ארבייט).

פאר דאמען נאך אפעראציעס קינסטליכע ברוסטען.

ביים אראפלאזען זיך פון מאגען, קישקעס און געבורט־מוטער, עמפפעהל איך ספעציעלע הייל־באנדאזשען לויט דעם סיסטעם פון פראפ. ד"ר גלענארד.

געדענקט די אדרעס:

ארטאפעדישע אנשטאלט 23 פילסודסקיעגא 23.

בעמערקונג: די אויפנאהמען פון קראנקע קומען פאר פון 9 פריה ביז 1 בייטאג און פון 3—7 אווענד.

צאהלרייכע דאנקזאגונגען פון רבנים און צדיקים.

Dr. J. NEUMAN

כירורג און גינעקאלאג

(פרויען־ארצט)

נעמט נישט מעהר אן אין דער לעטשניצע „Vita" נור אינדערהיים

פון 11.30 ביז 1 בייטאג און 7 ביז 8.30

זאכאדניא 57, טעל. 128-95

ענטשולדיגונג.

דערמיט ענטשולדיגען מיר זיך פאר אונזער שוועגערין

ח"י קאלב

פאר די אויסדריקען, זייענדיג אין אנ'אויפגערעגטען צושטאנד.

2212 ש. נאוואק און פרוי.

Dr

Wajnberg

ספעצ. פון לונגען, הארץ און סקלעראז־קראנקהייטען

צוריקגעקעהרט

וואוינט יעצט פיעטריקאווער 145

טעל. 126-02.

נעמט אן פון 9—10 פריה, 3—4, 8—9 אוו.

אויערען, נאז און האלז־

קליניק

מיט בעטען פון Dr.

Z.Rakowski

פיעטריקאווער 67, טעל. 127-81

נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוועק אפעראציע א. ז. וו.) ווי אויך אמבולא־טארישעס פון 11—2 און פון 5—8 אוונט.

Poradnia WENEROLOGICZNA

הויט און וועגערישע קראנקהייטען

איז געווארען איבערטראגען

אויף 2 זשעלאנא 2

(פיעטריקאווער 47)

טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אווענד, זונטאג און הגאות פון 9—2 מיטאג.

א וויזיט 3 זל.

פון 11—1 מיטאג און פון 3—4 נאכמ.

נעמט אן א פרוי־דאקטאר.

קראנג-קינא
CAPITOL
זאוואדזקא 16

היינט פרעזענטירען מיר!

דער קעניגליכער ליבהאבער

איז דער הויפטראלע: CLAUDETTE COLBERT

אויסערן פראגראם: קלאנג-ציגאבע פון P.A.T. ווי אויך די נייעסטע וועלטגעשעהעניסען פון וואכען-זשורנאל FOX. דער זאל איז ווענטילירט. אנהייב 4 נאכמיטאג

Z prawami gimnazjów państwowych
Prywatne Gimnazjum Męskie
oraz SZKOŁA POWSZECHNA
I. KACENELSONA
ul. Zawadzka 43, tel. 151-79

איינשרייב. פון נייע שילער נעמט אן די קאנצעל. טעגליך פון 9–2 און 5–7 נמ.
איז 1-טן אדויאל ווערן אנגענומען קינדער איז עלטער פון 6 יאר און
אין דער מוסטערהאפטער פרעבל-שול (גן-ילדים) ווערן אנגענומען קינדער פון 3 יאר און

pot i niemiłą jego woń
USUWA PŁYN SUDOR
„AP. KOWALSKI" WARSZAWA

GIMNAZJUM MĘSKIE
z prawami Gimnazjów Państwowych
oraz **SZKOŁA POWSZECHNA**
Tow. Szerz. Oświaty i Wiedzy Technicznej wśród Żydów w Łodzi
Pomorska 46/48, tel. 106-64.

עס ווערען אנגענומען נייע שילער.
אין דער פאלקס-שולע איז דער שכר לימוד 15 זל. א חודש.
ביים אנהויב פון שול-יאהר עפענען מיר א מוסטערהאפטע פרעבעל-שולע פאר קינדער (יונגלעך און מיידלעך) פון 3 ביז 6 יאהר.
די פרעבעל-שול וועט זיין איינגעארדענט לויט די נייעסטע פאדערונגען און וועט געפיהרט ווערען דורך א גלענצענדע לייטערין.
אין דער פרעבעל-שולע איז דער שכר לימוד 12 זל. א חודש.
די קאנצעלאריע איז טעטיג יעדען טאג (אויסער שבת) פון 9–2 בייטאג

Dr, med.
ADAM BENDER
ארדינירט פון 1-טען יוני זומער
א גאנצען טאג אין קאלומנע
ווילע-פענסיאנאט „WOLFÓWKA" טעל.
ארדינירט אין לאדז מאנטאג פון 5–7
פושעיאזר 30, טעל. 154-68.

A געזיכערטע פרנסה!
א דיפלאמירטער פאכמאן איז גרייט אויסצולערנען א פריילין אדער א יונגערמאן א גוט און אינטעליגענט פאך, פאר'ן ארויסגאבע פון 1000 זל. אונטער די בעסטע גאראנטיע.
אפערטען אין אדמיניסטראציע פון דער צייטונג אונטער „גוט".

Nowo-otwarta LECZNICA
Lekarzy specjalistów
Gdańska 20 telefon 116-44
czynne od 9 rano do 8-ej wiecz.
Przyjmuje we wszystkich specjalnościach, wszelkie zabiegi.
Analizyj lekarskie i wizyty do domu.

Dr. med.
WIKTOR MILLER
אינערליכע קראנקהייטען
ספעצ. רעומאטיזם, ארטרעטיזם,
פיזיקאלישע טעראפיע.
אל.קאשטשושקי 13, טעל. 146-11
נעהמט אן פון 4–6.
אין דער לעטשניצע „Vita" פון 12–1.

דאס קאנצעסיאנירטע
ביטשריפטען-ביורא
פאר געריכטליכע
און אדמיניסטראטיווע ענינים
ד. יאקובאוויטש
וואולטשאנסקא 4
איז איבערגעטראגען געווארען אויף
11 שרודמיעסקא 11
פראנט, 1. שטאק.

KRYNICA
Dr. med. BERKMAN
האט זיך איבערגעצויגען פון דער ווילע
טאטארסקא, אין דער ווילע
„R O Y A L" (dawn. Karolówka)
ארדינירט ווי געוועהנליך א גאנץ יאהר.

אפיקונסטוועס
(יאהרגאנג 1913)
פאדאניעס וועגען ארדאטשעניעס פון מיליטער-דינסט פאר איינציגע שפייזערס, ווי אויך אין אלע אדמיניסטראטיווע און געריכטליכע ענינים, שרייבט:
דאס קאנצעסיאנירטע ביורא
פאר אדמיניסטראטיווע און געריכטליכע ענינים פון
י. ח. בוזין,
לאדז, אגראדאווא 3

LECZNICA
chorób
uszu, nosa i gardła
מיט שטענדיגע בעטען
עס ארדינירען די דאקטוירים:
Dr. IMICH, Dr. WOŁYNSKI
PIOTRKOWSKA 55
fr. I p., tel. 174-74.

קריינע אנאנסען!
1 זלאטי אנ'אנאנס ביז 15 ווערטער 1 זלאטי

Dr. med. **Niewiażski**
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע
אנדזשעיא, 5 טעל. 159-40
נעהמט אן פון 8–11 און פון 5–9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9–1 פארמיטאג.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

פרייע פאסטענס
עס ווערט געזוכט קוואליפיצירטע נייהערינס פון ריטשער צו סוויטערס, ווי אויך אבערלאק-נייהערס. צעגעלניאנא 20, פראנט, 3. שטאק, וו. 7. 2215

א צושניידער צו מענסקע אויבער-העמדער, ספעציעל נאך מאס, קאן זיך מעלדען קילינסקיעגא 41, וו. 25. 2214

עס ווערט געזוכט א קוואליפיצירטע אויבערלאק-נייהער (רין) צו סוויטערס. מלינארסקא 5, פראנט, 1. שטאק. 2210

א לערן-יונגעל ווערט געזוכט ביים דאמען-שניידער בעשטעלט א. קיעווסקי, טראוגוטא 10.

נויטיג א פריילין פון פרוכטען-בראנדשע. ביטע זיך צו ווענדען אין אוואצארניע חיפה, זאוואדזקא 10. 2217

א מיידעל צו וועש און א הצנד-נייהערין ווערען געזוכט. פיעטריק. 115, וואוינונג 7. 2216

ראקאלען
א שעהן צימער מיט א בעזונדערען איינגאנג, ס'קאן אויך זיין פאר א פאר-פאלק זאפארט איבערצוגעבען. אלעע 1. מאי 41, רעכטע אפיצינע, 2. שטאק. וואוינונג 43. 2209

א געוועלב צו פערמיטען אויף [...] פלאטשטאט. צו ערפאהרען פלאטשטאט [...] ביי ניטענבערג, אין פראנטאווע לערן געוועלב.

פערשידענעם
איך זוך א שותף צו א גוטע [...] טערנעהמונג מיט קאפיטאל פון 3 טויזענט זלאטעס. געזיכערטער פערדינסט. צו [...] פאהרען 11. ליסטאפאד 76, וו. 1. [...]

MOTORY
elektr.
OKAZYJNE używane i nowe po cenach najniższych. — Przełączniki gwiazda - trójkąt i rozruszniki własnego wyrobu.
Warsztaty reperacyjne, przewijanie maszyn. Instalacje elektr.
Inż. J. REICHER i S-ka, Łódź
Południowa 28. Tel. 21-000

א גאבינעט-שרייבטיש, א שרייב-מאשין און גרעסערע אייז-קאסטען (מין [...] ניי) צו פערקויפען. צו ערפאהרען קי[לינ]סקיעגא 93, וו. 7.

2 העפטשטיק-מאשינען און 1 [...]שטעך-מאשין אין גוטען צושטאנד צו [...] אבריייזע צו פערקויפען. צו ערפא[הרען] אגראדאווע 12, ביים רזשאנדצע. [...]3

ברילליאנטען! גאלד, זילבער, [...] בארד-קוויטעס קויפט און צאהלט העכסטע פרייזן יובילער מ. מיזעס, [פי]ריקאווער 30.

Dr.
S. Kantor
ספעציאליסט פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען (סיפיליס און טריפער), היילט מענער = שוואכע וואוינט יעצט
Piotrkowska 90, tel. 129=45
נעמט אן פון 8–2 נאכמ. און פון 4–9 אוו., זונטאג און יום-טוב פון 8–2 נאכמ.
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען.

„OMEGA" לעטשניצע
פון דאקט., ירים-ספעציאליסטען
גלובנא 9, טעל. 142-42
ס'ווערט אנגענומען אויפ'ן ארט, וויזיטען אין דער שטאדט. געבורטס-הילף, ערצטליכע אנאליזען. קווארץ-לאמפן, רענטגען, דיאטערמיע. אפאטרונקעס און זאשטשיקעס.
בעראטונג 3 זל.

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראלאג
ספעצ. פאר נירען, בלאז און אורין-קראנקה.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעהמט אן פון 2–3 און פון 6–8 אוו.

Dr. med.
G. GERSZTAJN
ספעציאליסט פאר אויגען-קראנקהייטען
Traugutta № 12
tel. 175-10
נעמט אן פון 11–1 און פון 7–8 אוונט.

די נייעסטע עלעקטרישע פאטענטירטע
אלארם-אפאראטען
געגען גנבות, איינבראך און פייער
אינסטאלירט עלעקטרא-קאנסטרוקטאר
מ. געלבארט, קילינסקיעגא 23
טעל. 142-41
פאר זומער-וואוינונגען ספעציעלע ביליגע איינריכטונגען.

Dr. med.
OŁ. ZADZIEWICZ
ספעציאל-ארצט פאר האלז, נאז, אויערן און קעהל-קאפף-קראנקה.
Piotrkowska 164
tel. 125-26.
נעהמט אן פון 4 ביז 8 אוונד.

ברוך-קראנקע!!!
ערשטע און איינציגע ארטאפעדישע הייל-אנשטאלט אין לאדז, פון דעם איז גאנץ פוילען בעריהמטען ספעציאליסט ארטאפעד דיר. י. ראפאפארט, וועלכער עקזיסטירט 30 יאהר און איז געווארען אנערקענט פון פיל בעוואוסטע פראפעסארען.

Rapoport

אין דער ארטאפעד. הייל-אנשטאלט, ספעציעל פאר עלטערע ברוך-קראנקע (רופטורען) בײַ מענער, פרויען און קינדער, ווי אויך פאר אלערארט קאליקעס און פעהלערן פון גוף. אלע ליידענדע אויף די שווערסטע, פערעלטערטסטע און געפעהרליכסטע ברוכען ווערען מיט דעם גרעסטען ערפאלג, אהן שום אפעראציע, ראדיקאל שנעל און זיכער געהיילט.

ברוך-ליידענדע!
פערלאזט ניש די קראנקהייט, — ווייל דער ווינקעל-ברוך אז מען פערנאכלעסיגט וועדט ער גרויס ווי א מענשען-קאפ, און עס שטעלט ארויס אין דעם כּוח איז דער קראנקער אין א גרויסער סכנה. פון פערדרייען זיך די קישקעס קאן מען ווערען בראנדיג און שטארבליך. — ספעציעלע ארטאפעדישע גומי הייל-באנדאזשען פון מײַן ארטאפעד. הייל-אנשטאלט בעזייטיגען שנעל און זיכער די שווערסטע און געפעהרליכסטע ברוכען ספעצ ארטאפ הייל-באנדאזשען פאר צוריקגעקומענע ברוכען נאך אפעראציעס ווי אויך ספעציעלע אינדיווידועלע צוגעפאסטע ארטאפעד. בויך-באנד אזשען געגען ארויספאלען זיך פון מאגען און קישקעס.

פאר קאליקעס, הויקערס און אלערארט פעהלער פון גוף!
אין מיין ארטאפעד. הייל-אנשטאלט ווערען אויסגעפערטיגט די הײַלבארסטע און פון פיל פראפעסארען אנערקענטע מעטאדע ספעציעלע ארטאפעדישע הייל-גארסעטען און אויך ארטאטען פאר פערקרימונג פון רוקען-ביין (Skrzywienie Kręgosłupa), ביינער-ווייכונג, ליטונגען, פערקרימטע פיס בײַ קינדער און ערוואקסענע, קינסטליכע גומענע הענט (פראטעזען) און פיס, ווי אויך די פראקטישסטע ארטאפעדישע אפאראטען פאר שטערצליכע פלאט-פיס לויט נייעס-מאדעל.

אכטונג! אכטונג!
אלע קראנקע אין מיין ארטאפעד. הייל-אנשטאלט, ווערען נאר פון מיר פערזענליך בעהאנדעלט.
30 יעהריגע פראקטיק. פולע גאראנטיע!
ערמעסיגטע פרייזען! עמפפאנגט טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אוו.
עס ווערען אויך אנגענומען מיטגלידער פון אובעזפ. ספאל. (קאסע-כאריך).

ערשטע און איינציגע ארטאפעדישע הייל-אנשטאלט אין לאדז
Spec. Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped.
פון לעמבערג
Łódź Wólczańska 10, front, parter, tel. 221-77.

דאנקזאגונג.
היערמיט דריקען מיר אויס אונזער הערצליכסטען דאנק דעם גרויסען און איינציגען ארטאפעד. ספעציאליסט ה' דיר. י. ראפאפארט אין לאדז, וואולטשאנסקא 10, פראנט, פארטער, פאר זיין וואונדערבארע אונד ערפאלגרײַכע היילונג צו אונזערע זעהר שווערע קראנקען-פעלע האט דיר. ספעצ. ה' י. ר. מיט וואונדער בעוויזען דערמיט, וואס שוין שום מעסער-אפעראציע האט ער אונז פאלשטענדיג אויסגעהײַלט אזוי, אז מיר פיהלען זיך שטענקסטען און מיר בלייבען איהם בעסטענס דאנקבאר און זעהר גערן ערלויבען מיר אונזער דאנק-בריף אין דער פרעסע צו פערעפענטליכען.

אלתר משה הנשעס, רב אין אפאטאוו, הענריק פיליאן קויפמאן אין לאדז, י. זילבערשפיק, לאדז, הערמאן עדוארד לעבערעכט, לאדז, ד"ר מ. מארגענראטה, אפעלאציע-ריכטער.

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער-שורה

פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב-יו"ט—24 גר. אין דער זייט שפאלטען	
אין טעקסט—40	—60
נאכ'ן טעקסט—12	—18

פריסער דער שטאדט 50 פראצ. טייערער, אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

נעקראלאגען—20 גר. א מ/מ (אין דער זייט שפאלטען) קליינע אנאנסען ביז 15 ווער' טער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע ווארט — 10 גר.

אבאנאמענטס-פרייז: אין לאדז — א זלאטעס א חודש מיט צושטעלען א היים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא—1 דאל.

מעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדריקען די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס

פאר'ן אינהאלט און טעקסט פון די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך. די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און פייאנאכט.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 81.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman

דער טאג פון אקטיוויטעט

די היינטיגע וואהלען צום שטאט-ראט

די וואהל-קאמפאניע צום שטאט-ראט אין לאדז, ווי איבעראל אין אנדערע שטעט, וואו עס קומען פאר פאראלעלע קאמפאניעס, איז פארביי אינטער'ן צייכען פון אפאטיע, גלייכגילטיגקייט, קליינער פעאינטערעסירונג צום גאנג פון דער קאמפאניע און צו איהר אויסגאנג. בלויז אין די לעצטע מינוט, ווען דער מאנגעל אין אינטערעס וואלט געקאנט עדות זאגען ש'ער נישט וועגען פאליטיש-געזעלשאפטליכען פערשווינדען פון די גרופירונגען, האט געצוואונגען די פיהרער א צולאגע די גלייכגילטיגקייט און טון דאס, וואס עס האט פון זיי געפאדערט דער עלעמענטארער געזעלשאפטליכער חוב. און אויך דאס איז געטון געווארען אהן באגייסטערונג, אהן ברען און שוואונג.

די מאסע איז געבליבען אהן א זייט. עס איז נישט געווען יענע אימפעט, יענער געזעלשאפטליכער אויפרודער, יענע פאליטישע אקטיוויקייט, וועלכע ווערט געוועהנליך ארויסגערופען דורך וואהל-קאמפאניעס, און וואס מיר זעהען געווען די פון עדות ביי אונז אין שטאט גופא, בעת די קאמפאניעס פון שטאט-ראט וואהלען אדער פון וואהלען צו אנדערע קאלעקטיווע קערפערשאפטען.

ערקלערען קאן מען די ערשיינונג דערמיט, וואס דער אלגעמיינער אינטערעס צו געזעלשאפטליכע און פאליטישע איבערליכע פראבלעמען איז פערמינערט געווארען. די עפענטליכע קערפערשאפטען זענען אפגערוקט געווארען אן א זייט. מען לעבט אין א צייט, ווען בראש פון פאליטיש-געזעלשאפטליכען לעבען ווערט ארויסגערוקט דער יחיד, ווען די זעלבסטאקטיווקייט פון דער גרויסער מאסע ווערט איגנארירט, ווען עס הערשט די לאזונג פון פער-מאוסען און בעזייטיגען די אזוי גערופענע „פארטיי-ליכקייט“, ווען פון פארנעם רוקט זיך ארויס די שטארקע גרופע מיט איהר טאטקרעפטיגקייט.

דער וועהלער איז ענטוישט. ער פיהלט, אז די אלטע געטער פון געזעלשאפטליכען לעבען, וועלכע ער האט פריהער אנפערטרויט די פיהרונג פון זייערע געשעפטען און די פערטיידיגונג פון זייערע אינטערעסען, זענען אדער בעזייטיגט געווארען פון יעדער השפעה אדער זיי האבען זיך ארויסגעוויזען אלס נישט טויגבאר.

די שווערע טאג-טעגליכע זארגען האבען דעם דורכשניט-בירגער געמאכט אפאטיש צו וואהלען אין די עפענטליכע קערפערשאפטען, ער ערווארט פון זיי ווייניג. ער האפט קנאפ, אז זיי זאלען קאנען לינדערען די לאסטען, וואס דריקען אויף איהם.

צו דער אפאטיע האט נישט ווייניג מיט-געהאלפען דער נייער בוי פון דער שטאט פערוואל-טונג וואו דער בירגערליכער פאקטאר וועט האבען בעגרעניצטע רעכט, וואו די ענטשיידונג ווערט אריבערגעטראגען אויף די אויספיהרענדע אגענטן, וועלכע וועלען בעזיצען בעדייטענד פערשטארקטע קאמפעטענצען. עס האט אויך מיטגעווירקט דער נייער וואהל-אופן, וועלכען מען קאן אנרופען די וואהל-אלגעברע, וואס נישט יעדער בירגער איז פעהיג זי דורכצוזעצען און זיך דורך איהר פלאנטער דורכצו-רייסען.

און די וואהלען צום שטאט-ראט האבען דאך א גרויסע בעדייטונג פאר'ן לעבען פון דער שטאט, פאר איהר ווייטערדיגער ענטוויקלונג, פאר דער געשטאלטונג פון די געגענזייטיגע בעציהונגען. זיי האבען א בעדייטונג פאר אלע שיכטען פון דער בע-פעלקערונג, ווייל יעדע פון די שיכטען האט דאך אויף דעם אדער יענעם אופן אן אינטערעס צו דער באלעבאטישקייט פון דער שטאט, אדער אלס יעדער אדער אלס בעהמער. די שטאט בכלל און א-א גרויסע שטאט ווי לאדז בפרט פיהרט א ברייטע און קאמפלי-צירטע ווירטשאפט, זי פיהרט אן מיטן אויסערלי-כען אויסזעהען פון דער שטאט, זי ענטשיידעט וועגען סאניטארען מצב פון דער געמיינדע זי ווירקט אויפ'ן אלגעמיינעם ווירטשאפטליכען לעבען, זי פיהרט אן מיט אהן א שיער אינסטיטוציעס פון עפענטליכען געברויך אויף די פערשידענסטע געבי-טען וואו יעדער בירגער האט א שטארקען אלגעמיי-נעם און פערזענליכען אינטערעס. די שטאט-פער-וואלטונג האלט אויס שולען, שפיטאלען, די שטאט איז א גרויסער ארבייטס-געבער, וועלכער בעשעפ-טיגט טויזענטער ארבייטער און אנגעשטעלטע די שטאט ווירקט אויף דער בוי-בעוועגונג אויף דער אינדוסטריע, און — דאס איז איינער פון די וויכ-טיגסטע מאמענטען — די שטאט לייגט ארויף שטייערען.

דער בירגער, ווי אפאטיש ער זאל נישט זיין צו די עפענטליכע ענינים, קאן נישט און טאר נישט בלייבען גלייכגילטיג צו דער באלעבאטישקייט פון דער שטאט-פערוואלטונג, צו די אינסטאנצען, וואס פיהרען אן מיט יענער ווירטשאפט, צו די מענשען, וועלכע וועלען זיצען אין די אינסטאנצען און וועל-לען ענטשיידען וועגען פראגען, וואס האבען א שייכות צו דער געזונדהייט פון בירגער פון זיינע קינדער, צו דעם קולטורעלען ניווא פון דער בע-פעלקערונג, צו זיינע פערדינסטען, צו זיינע צאה-לונגס-פעהיגקייטען.

ווי בעגרעניצט עס זאלען נישט זיין די קאמפע-טענצען פון דער שטאט-פערוואלטונג, בלייבט דאך אין איהר רשות דאס רעכט פון בעשטעטיגען דעם בודזשעט, דאס רעכט פון אנמערקען די ריכט-ליניעס פון דער שטאט-ווירטשאפט און אין די ראהמען פון געגעבענע מעגליכקייטען קאן דאך דער שטאט-ראט ארויסטרעטען מיט זיין איניציאטיוו איז האט די פליכט צו שטיין אויף דער וואך פון די אינטערעסען און פאסטולאטען פון דער בעפעלקערונג.

ספעציעל די יודישע פארשטעהער וועלען האבען אין שטאט-ראט די אויפגאבע אפצוהיטען אז אין אזא שטאט ווי לאדז וואו די יודישע בעפעל-קערונג בעטרעפט א דריטעל פון דער אלגעמיינער צאהל, וואו עס לעבט איינע פון די גרעסטע יודישע קהלות אין דער וועלט, זאלען די רעכט פון דער יודישער בעפעלקערונג אפגעהיט ווערען און די פאס-טולאטען דיזערע זאלען בעפרידיגט ווערען. אין דער ערשטער רייה קומט דא אין בעטראכט דער פאסטו-לאט פון רעכט אויף ארבייט אין דער געמיינדע, וואס טראגט זיך פון אלע זייטען, פון אלע יודישע צענטערן, די פאדערונג, אז אין דער ריזיגער ווירט-שאפט פון דער שטאט זאל דער יוד בעקומען פראפארציאנעלע ארבייטס-מעגליכקייטען לגבי די אנדערע טיילען פון דער בעפעלקערונג.

די יודישע ראטמענער וועלען האבען צו שטיין אויף דער וואך פון א רייה אנדערע ענינים פון דער שטאטישער באלעבאטישקייט אין הלכת קולטור-בעדערפענישען, אין הלכת שטייערען און הלכת שיצען די בעפעלקערונג געגען ביוראקראטיזם א. אז. וו.

די אויפגאבען פון דער יודישער רעפרעזענטאנץ זענען בעזונדערס וויכטיג, גרויס און ערנסט אין איצטיגען מאמענט, ווען די גיפטיגע כוואליע פון אנטיסעמיטיזם צוגיסט זיך ברייט איבער שטאט און דארף און האט פערכאפט מיט איהר סם אויך אונזער שטאט, שטעלענדיג די יודישע בעפעלקע-רונג אין א געשפאנטען צושטאנד פון נערוועזיש-גערייצטער שרעק-ערווארטונג.

די אפאטיע די גלייכגילטיגקייט צו די וואהלען, אויב זי זאל געקרוינט ווערען מיט אבסטינענץ אין דעם היינטיגען טאג, קאן זיך אין דער צוקונפט פאטאל אפרופען אויף די יודישע אינטערעסען אין דער גרויסער לאדזשער קהלה. אויב דער יודישער וועהלער וועט היינט נישט אויסנוצען זיין רעכט, דאן קאן פאסירען אזוי, אז די יודישע רעפרע-זענטאנץ זאל זיין א מינימאלע און די צאהל יודישע מאנדאטען זאל זיין אן־אונבעדייטענד־נישטיגע.

אויב ביז היינט איז די גלייכגילטיגקייט געווען מעגליך און האט געקאנט געפינען א בערעכטיגונג, מוז זי ביים היינטיגען טאג אוועקגעווארפען ווערען, יעדער יודישער וועהלער מוז זיך בעמיהען דורכצו-זעצען דעם גערעכטען וואלד פון דער וואהל-פרא-צעדור און שטעלען זיך צו די וואהל-אורנעס, האנ-דלענדיג אין זין דעם וואויל פון כלל, וואס איז גלייכ-צייטיג זיין אייגענער וואויל. (ל. ז.)

צום שאנד-סלופ די מיטהעלפער

געגען די פירמעס, וואס האבען פינאנסירט דעם ריטואל-מארד-נומער פון „שטירמער“

דאס אויסגעצייכענט אינפארמירטע דייטשע עמיגראנטישע בלאט „וועסטלאנד“ שטעלט צום שאנד-סלופ די פערזאנען און די פירמעס, וועלכע האבען מיט געלד-מיטלען געהאלפען דעם נאציס-טישען אויסוואורף שטרייכער ביים ארויסגעבען דעם ריטואל-מארד-נומער פון זיין „שטירמער“. דער „וועסטלאנד“ שרייבט:

לגבי די טאטען פון שטרייכער'ן זאלען מיר אויך נישט פערגעסען די יעניגע, וועלכע האבען מעגליך געמאכט דעם ראיאן-לייטער פון דער נאצ.-סאצ.-פארטיי אין פראנקענלאנד צו פינאנסירען דעם ריטואל-מארד-נומער פון „שטירמער“ מיט טיפער איבערצייגונג און מיט דער גאנצער קראפט האבען זיי מיטגעהאלפען צו פערשפרייטען דאס דאזיגע שרעקליכע ווערק פון אלע צייטען, פון אלע לענדער און שפראכען.

די פירמעס זענען:

קעניגליכער הויפבריוהויז, מינכען: פאפיראסען-פאבריק אויסטריא; צירנאפ, פאבריק פון מעטא-ציקלעטען; שווארצוואלדער אפאראטען-בוי-אנשטאלט אויגוסט שווער און זיהן ג.מ.ב.ה. אין ווילינגען (סאבא-ראדיא) ראאב קארכער שטינדם ג. מ. ב. ה. נירענבערג. דייטשע פערד-בעטריבס-געזעלשאפט; בערגעשעס קראפט-פוטערווערק ג.מ.ב.ה., דיסעל-דארף (מוסקאטאר) און לייפציגער פעראיין בארמעניא, קראנקען-פערזיכערונגס-געזעלשאפט.

אט די אלע פירמעס האבען אפען מורה גע-ווען אז זיי סאלידאריזירען זיך מיט די בלוטיגסטע מארד-געשיכטען פון שטרייכערן, זיי האבען איבער-גענומען די אויפפאדערונג פון שטרייכער'ן צו פער-טיליגען אלע יודען דורך א בלוטיגען פאגראם אין אלע לענדער, זיי האבען געגעבען גרויסע, זעהר גרויסע סומען, כדי צו אונטערשטיצען דעם דאזיגען צוועק, די דאזיגע פראפאגאנדע, דעם דאזיגען ציל.

די דייטשע טאכטער-געזעלשאפט פון דעם עסטרייכישען טאבאק-רעזשים האט דורך א גרויסען אנאנס אויף אן'אנגעזעהענעם ארט דאקומענטירט דעם צוזאמענהאנג, וואס איז דא צווישען דעם „יודישען מארד-פלאן געגען דער נישט-יודישער מענשהייט“ און איהרע פאפיראסען. די קעניגליכע הויפבריוהויז האט איבערגענומען דעם לאזונג „אט דא איז נאציאנאל-סאציאליסטיש אריערטום און דארט איז יודיש פערברעכערטום“, און אונ-טער דעם לאזונג האט זי מודיע געווען דער וועלט, אז זי נעהמט איבער די ליפערונג פון ביר אין אלע לענדער פון דער ערד.

מיר האפען, מיר זענען איבערצייגט, אז די רעקלאמע פון די דאזיגע פירמעס אויף אט דעם ארט וועט האבען איהר ווירקונג. מיר קאנען זיך נישט פארשטעלען, אז א מענש, וועלכער האט געזעהן דעם ריטואל-מארד-נומער פון „שטירמער“ זאל נאך קאנען טרינקען א גלאז ביער פון דער דערמאנטער ברויערי, ער זאל נאך רויכערען א פאפיראס פון דער פירמע „אויסטריא“. ביי יעדען שלוק ביר וואלט ער געמוזט דענקען וועגען דעם, ביי יעדען צוג רויך — אז ער האט געלייענט און ער האט געזעהן דעם ספעציעלען נומער פון שטרייכערס בלאט. ער וועט זיך מוזען דערמאנען די שרעקליכע בילדער, וואס די דער-מאנטע פירמעס האבען בעלאזט קלישירען פאר זייער געלד.

דער נייער וואהל-רעגולאמין

ביי די וואהלען צו די שטאט-פערוואלטונגען

נאך אין מאי פון פאריגען יאהר איז אין „דזיענניק אוסטאוו“ (נומער 35) פערעפענטליכט גע-ווארען דאס אזוי-גערופענע „קליינע זעלבסט-פער-וואלטונגס-געזעץ פון 23 טען מערץ“. דאס מיינט דאס געזעץ וועגען בהדרגה'דיגער ענדערונג אין דעם בוי פון דער ביז-איצטיגער טעריטאריעלער זעלבסטפערוואלטונג. דאס דערמאנטע געזעץ, וואס לייגט דעם יסוד פון דער נייער ארגאניזירונג פון דער קאמונאלער זעלבסטפערוואלטונג אין פוילען איז אריין אין קראפט אין צוויי חדשים ארום נאך דעם פערעפענטליכען. אויפ'ן סמך פון דעם א גע-זעץ זענען בהדרגה פונאנדערגעלאזט געווארען אויפ-שטח פון גאנץ פוילען (חוץ שלעזיע) די רעפרע-זענטאנצען פון די שטאדטישע און דארפישע טע-ריטאריעלע איינסען און עס זענען פעראָרדענט גע-ווארען נייע וואהלען צו נייע קערפערשאפטען (שטא-טישע, דארפישע און קרייזישע ראטען), געשטיצט אויף דער נייער ארגאניזאציע. צוערשט זענען די נייע וואהלען דורכגעפיהרט געווארען אין די גמוו. עסטרייכישע און פרייסישע געביטען. דער טערמין אויף דורכצופירען וואהלען אין גמוו. רוסישען גע-ביט איז געווען אנגעגעבען — 12 חדשים נאכ'ן אריינגיין אין קראפט פון דעם געזעץ; דאס הייסט, אז שפעטסטענס ביזן 13-טען יולי היי-יאהר מוזען א'יך אין דעם א לעצטען געביט דורכגעפיהרט ווע-רען די וואהלען צו די שטאדטישע און דארפישע ראטען און אין 4 חדשים ארום צו די קרייז-ראטען.

פאר דעם משך צייט (פון מאי פ"י ביז איצט), זענען דערשינען א גאנצע רייה (אזש איבער אנ-דערטהאלבען צענדליג) פעראָרדענונגען, פאר-שריפטען מיט צוגאבען אין „דזיענניק אוסטאוו“, וואס שטעלט בענוי פעסט דעם וואהל-רעגולאמין.

ווי בעקאנט, שיידט זיך אונטער דער נייער רעגולאמין פון דעם ביזאיצטיגען. אזוי איז, למשל, גערוקט געווארען דער עלטער פון אקטיווע וואהל-רעכט ביז 24 יאהר (ביז איצט — 21 יאהר; פאַ-סיווע-30). א נייעס איז אויך דאס געבען וואהל-רעכט-אקטיווע — פאר פראפעסיאנעלע מיליטער-לייט, וועלכע זענען נאך חוץ דעם געווארען פריי-וויליגירט צוזאמען מיט אלע מלוכהשע און קאמו-נאלע בעאמטע-פונקציאנערען, אז אויף זיי איז ניט חל דער אומבעדינגטער טערמין פון איין יאהר וואוינען אויף דעם ארט, וואו ער גיט אפ זיין שטים. פון דער דאזיגער פריווילעגיע נעניסען אגב אויך אלע בעזיצער פון אומבעוועגליכע גיטער אין דעם ארט, וואו ס'קומען פאר די וואהלען. די אלע מעגען אלזא שטימען, אויב אפילו זיי האבען זיך בעזעצט אין דעם ארט הארט פאר'ן פאראורדענען די וואהלען. א נייעס. און דוקא נישט גאר קיין געהויבענע פון שטאנדפונקט פון די אינטערעסען פון די מינדערהייטען, איז אויך דאס איינפיהרען די ראיאניגע וואל-סיסטעם. א שטאט פון איבער 5 טויזענד איינוואוינער ווערט פערטיילט אויף ראיא-ניגע וואהל-קרייזען, וואס דארפען גאנץ בעזונדער אויף סעפאראטע ביי זיי ארויסגעשטעלטע ליסטעס אויסוועהלען א פאראויס בעשטימטע צאהל ראט-מענער (עהנליך ווי ביי די סיים - וואהלען). פער-שטעהט זיך, אז די שטימען פון די וואהל-מינדער-הייטען אין אזא וואהל - קרייז געהען פערלוירען, ווייל זיי האבען נישט קיין שאנסען דורכצופיהרען קיין איינציגען קאנדידאט, ביי א גרויסען איבער-וואג פון דער מעהרהייט; און אפגעבען ווידער זייערע שטימען פאר א צו זיי נאהענט שטעהנ-דיגער ליסטע פון אן'אנדער וואהל-קרייז טארען זיי נישט.

א נאוואציע איז אויך דאס טאפעלע שטימען: א נומערישער און א פערזאנעלער. ביי דעם דא-זיגען אופן שפילט שוין א קלענערע ראלע דאס ארט אין דער רייה פון די קאנדידאטען אויף דער ליסטע: עס פעלט אלזא כמעט אפ דאס רייסען זיך פאר די ערשטע ערטער אויף דער ליסטע, וואס פלעגט אמאליגע יאהרען ארויסרופען אזוי פיל בייז בלוט. כאטש פון דער אנדערער זייט האבען אפילו אויך איצט די קאנדידאטען, וואס פערנעמען די ערשטע ערטער אויף דער ליסטע געוויסע פריווי-לעגיעס: שפעטער ביי די מאטעמאטישע אויסרעכ-נונגען, וועלכע פערזאנען פון דער אדער יענער ליסטע עס גייען דורך אין ראט, האבען די „ערשטע“ מעהר שאנסען דורכצוגיין, מחמת זיי קענען גע-ניסען פון „אומזיסטע“ שטימען, וואס א ווייטער-דיקער קאנדידאט האט איבריג. און די „איבריגע“ פון דעם אונטערשטען „שפרינגען“ ארויף צום ער-שטען לטובת איהם.

בכלל געניסען אבער דעצידירט די מעהרהייט אנגעגעבענע שטימען פאר דער אדער יענער פערזאן. יעדער וועהלער דארף אלזא חוץ דעם נומער פון דער ליסטע, פאר וועלכער ער וויל שטימען, אנגעבען אויך די פערזאנען פון דער זעלבער ליסטע, וועלכע ער וויל זעהן געוויילט. געוועהנליך קענען אויף יעדער ליסטע פיגורירען דרייסאך אזוי פיל קאנדידאטען וויפיל דער בעשטימטער וואל-ראיאן האט רעכט אויסצוויילען. אויב דאס אפגעגעבענע שטים-צעטעל ענטהאלט נאר דעם נומער פון א ליסטע אן נעמען פון קאנדידאטען (לכל הפחות איין נאמען) איז עס פסול. דאסגלייכען ווערט דאס שטימצעטל געפסלט, אויב אויף איהם פיגורירען נעמען פון קאנדידאטען, וואס שטייען אויף צוויי בעזונדערע ליסטעס. פערקערט. א שטים-צעטעל, וואס ענטהאלט יא נעמען פון פער-זאנען, וואס קאנדידירען אויף איין און דערזעלבער ליסטע, נאר עס פעלט דעם נומער פון דער ליסטע. אזא שטים-צעטעל איז כשר לכל הדעות.

מען דארף זיין שטארק פעראינטערעסירט אין דעם, אז די יודישע בעפעלקערונג זאל האבען א געהעריגע פערטרעטערשאפט אין דער שטאטישער זעלבסטפער-וואלטונג, א פערטרעטערשאפט, וואס זאל געהעריג רעפרעזענטירען און פערטיידיגען די יודישע פא-ליטישע, נאציאנאל-קולטורעלע און עקאנאמישע רעכט, וועגען אט דער אקסיאמע איז איבריג זיך צו מתוכח צו זיין.

X קרוין אלע קליינהענדלער שטי-מען פאר'ן פערטיידיגער פון זייערע אלטעגליכע אינטערעסען
ראטמאן און פרנס כארי

מיט די אויגען אין דער צוקונפט

אַ קאַפּיטעל פון ראָמאַן „אויף פעלדער" פון יודישער קאָלאָניזאַציע אין ראַטענפאַרבאַנד

פון פּרץ הירשביין*)

— דאָס האָב איך טאַקע מורא — האָט בערע גאַנץ ערנסט אַרײַנגעוואָרפען.

— וועמעס מוחות וועל איך פערסמען? פאַר וואָס, בערע, קוקסטו נישט מיט אַנדערע אויגען אויף דעם דערוויילעגען מצב פון די איבערוואַנדערער? פאַראַיאָהרען האָבען מיר געמאַכט דעם אָנהויב; הײַנטיגעז פריהלינג זענען געקומען דרײַ מאָל אַזוי פיל איבערוואַנדערער און טוען דאָס אייגענע, וואָס מיר האָבען פאַראַיאָהרען געטון, — זעה איך, אַז מיר שטעהען נאָך ווײַטער פון אָנהויב ווי פאַראַיאָהרען.

— פאַרוואָס? — האָט איהם בערע איבערגעריסען.

— פאַרוואָס... וועל איך דיר זאָגען פאַרוואָס: ווײַל איך ערשטענס איבערנעהמען דײַן אידעאַל, וואָס איז אויך מײַנער — קאָלעקטיוויזאַציע. אויב די איבערוואַנדערער וואָלטען זיך תיכף קאָלעקטיוויזירט — וואָלסטו אַוודאי בערע, געטאַנצט אין די גאַסען!

— אַוודאי וואָלט איך געטאַנצט אין די גאַסען!

— ניין, בערע; זאָג עס נישט. ווײַל דו ביסט גערעכטיג. ווען דו וועסט זיך נישט אַרײַנשנײַדען מיט די בעסטע אויגען אין דער צוקונפט — נישט נאָר אין דער צוקונפט פון אַרבייטער־קלאַס. נאָר אין דער צוקונפט פון די פעלקער אין סאָוויעט־רוסלאַנד און וואָלסט וועלען פערגלײַכען אונזער מצב מיט דעם מצב פון אַנדערע פעלקער אויף זייער אייגענער ערד — דעמאָלט וואָלסטו נישט נאָר געזאָרגט דערפאַר, וואָס קיין קאָלעקטיווען זענען נאָך דערווייל נישטאָ, אונזערע קאָלעקטיווען וואָלטען געהאַט דאָס פּנים פון דער ערשטער קאַטעגאָריע איבערוואַנדערער, וועלכע קריגען בשותפות צוויי אָקסען און איין וואָגען...

— איך זאָג, אַז יודענס איבערגעהן צו ערד מוז האָבען אַ זינען, בערע! — האָט יוסף געשריען אויפין הויכען קול, — אַ סאָציאַלען זינען און אַ נאַציאָנאַלען זינען, וועט מען צולאָזען דעם נאַציאָנאַלען זינען; אָפּען רעדען פון איהם — וועלען די יודישע דעקלאַסירטע ווע״ען פּיאָנערען און אויס־פאַלגען און סוף וואָס די רעוואָלוציע פאַרלאַנגט. די קלײנשטעטלדיגע יודען וועלען ברענגען גרויסע קרבנות, ווען מען וועט זיי זאָגען, אַז דאָ בײַ דער ערד הויבען זיי אָן בויען אַ יודישע זיכערע, נאַציאָנאַלע היים... דעמאָלט וועלען זיי עס טון גערן אויף סאָציאַליסטישע יסודות, ווי די רעוואָלוציע פאַרלאַנגט פון זיי. איצטער, ווען זייער קומען קיין קרים איז פאַר זיי נישט מעהר ווי אַ צײַטווײַליגע בסיעה אַהין, וואו דער „פּינאַנספּעקטאָר" לאָוט צגרוה — וועסטו זעהען בערע, ווי נאָר עס וועט אַ בלישטש טון אין שטאָט. וועלען די טאַטעס לויפען צוריק און די קינדער וועלען זיך דאָ נישט אײַנהאַלטען, וואָלט דאָס לעבען דאָ בײַ דער ערד האָבען אַ זינען — וואָלט נישט דײַן ברודער און נישט קרעטשמערס טאָכטער אַזוי זיך אַנטלאָפען געוואָרען פון דאַנען!

בערע איז אויפגעשטאַנען, געמאַכט אַ פּאָר טריט, ווי אַוועקצוגעהען.

— זיץ, חבר, — איז בירמאַן אויפגעשפּרונגען פון אָרט און פערהאַלטען בערע: — איך וויל עפּעס זאָגען, חבר... איך וויל ענטפערען, חברים, צוליב וואָס איך האָב אויף אַלין מיטאַנאַנדער אַ שפּיי געטון און געקומען טאַקע אַהער. איך בין אַהער געקומען טאַקע דערפאַר, וואָס איך בין אַ יוד און וואָס וויל זיך אויסטון פון אַלין. וואָס האָט אַ שייכות מיט מיר ווער! איך בין אַרויס פון דער פינסטערנישׂ און געה צו אַ ליכטיגען טאָג! איך בין אַ רעליגיעזער מענש און איצט גרילצט מיר, ווען פון די ברער־זער־שטוב דערטראָגט זיך יעדען שבת זייערע געשרײַען און זייער געזאַנג, איך וויל נישט, יודען זאָלען זײַן בײַ דער ערד דאָס, וואָס זיי זענען אַמאָל געווען, נישט נאָר הענדלער זענען זיי געווען...

— ווער איז דער „זיי"? — האָט יוסף איהם איבערגעריסען.

— איז נישט זיי; איז — איך אַליין.. איך אַליין בין אַ בײַשפּיל פאַרן גאַנצען כלל ישראל. חבר ראַטנער; בין אַ בײַשפּיל פאַר דיר אויך, חבר ראַטנער! וואָס זענען נאַציאָנאַלע סענטימענטען? וועמער בעדאַרף די? צוליב וואָס זיי דערוואַרימען אָדער אויפוועקען? מענשען — וויל איך זאָלען זײַן און נישט קיין פעלקער... מענשען זאָלען זײַן, אָבער נישט קיין פערשימעלטע יודען..!

— איהר, חבר, האָט בעדאַרפט בלײַבען אין מאָסקווע וואָלט אײַער ווײַב אויך געווען צופרידער, — האָט יוסף סאַרקאַסטיש אַ פּריסקע געטון.

— וואָס מיינט איהר מיט דעם, חבר? — איז בירמאַן אויפגעשפּרונגען.

— דאָרט וואָלט איהר זיך געקענט אויסלעבען מיט אײַערע אַסימילאַטאָרישע געפיהלען; דאָרט וואָלט אויך איך נישט געלעגען דער חוב צו בויען, פאַר אײַך וועט מען דאָרט אויסבויען פאַבריקען און דאָרט וועט איהר... אָדער גאָר אַ שטעלע בײַ דער מלוכה, וואָלט אײַך אויך געפּאַסט, איך זאָג אײַך באַכאַמאַל, קוקט מיט די אויגען אין דער צוקונפט!

— כאַ־כאַ־כאַ־כאַ־כאַ ! — האָט זיך בירמאַן צעשאָטען מיט אַ טרוקענעם געלעכטער.

— איהר חבר, האָט דעם בעסטען געלעכטער אויף אונזער ערד־חלק; דאָס געפעלט מיר. איך האָב געדולד, חבר בירמאַן; וועל וואַרטען ביז איהר וועט אַראָפּנעהמען אײַער חלק פון דער זשניווע — וועל הערען, וואָס איהר וועט דעמאָלט דרשענען.

— גיט אַ האַנט, חבר, לאָמיר וואַרטען! — האָט בירמאַן אויסגעשטרעקט זײַן האַנד צו יוסף'ן.

— איך, הער, וואָס איהר רעדט דאָ, האָט בעניע פינטשוק וואָס האָט די גאַנצע צייט געשוויגען, זיך אָפּגערופען — יאָ געהערט און נישט געהערט... מיר קומען פון דער ערד; איבער הונדערט יאָהר זענען די פינטשוקס געווען בײַ דער ערד. איך בין געקומען אַהער, ווײַל קיין בעסערען אָרט פאַר מענשען זעה איך נישט. דאָרטען האָבען אונז די פּויערים אַראָפּגעטריבען פון דער ערד — האָט די סאָוויעטענמאַכט זיי פערשיקט קיין סיביר, און איצט האָט די סאָוויעטענמאַכט אונז דאָ געגעבען ערד, יאָ קאָלעקטיוו נישט קאָלעקטיוו — די ערד וועט געבען ברויט און וועט זײַן ברויט פאַר מיר און פאַר נאָך אימיצען.

— איז דיר, חבר גוט; בין איך דיר מקנא! — האָט יוסף אַ זאָג געטון אויף בעניע פינטשוקס זייט.

לאַנע האָט אַ לאַך געטון; זי איז אויפגעשטאַנען, איבערגעגאַנגען צו בערען און זיך געשטעלט נעבען איהם.

— ביסט אין כעס אויף מיר, וואָס איך לאַך, בערע? איך לאַך נישט פון קיינעם, איך לאַך פון זיך אַליין, נישט מעהר וואָס איך האָב געוואָלט מען זאָל אַרומרעדען איין זאַך און מען איז פערקראָכען אויף עפּעס אַנדערש־

— וועסט לאַנע, דערלעבען צו זעהען ווי די יוגענט וועט אַנטלויפען פון דאַנען, אַנטלויפען... יאָ, יאָ, לאַנע מיט בערע קאָוואַלסקין זענען מיר נאָך אויך נישט זיכער; דעמאָלט וועט איהר זאָגען, אַז דער משוגענער יוסף איז געווען גערעכט.

מיט די ווערטער האָט יוסף פערקירצוועט אין אַוועק מיט האַסטיגע טריט אין דאָרף אַרײַן.

—וואַרט, יוסף! — האָט בערע איהם נאָכגעשריען.

יוסף האָט זיך נישט אומגעקוקט און אַוועקגעשפּאַנט אין דער נאַכט.

— מיר געפעלט וואָס ער זאָגט, מיר זאָלען קוקען מיט די אויגען אין דער צוקונפט... ער טוט אַמאָל אַ זאָג אַ גלאַטיג ווערטעל, כאַ־כאַ־כאַ... נאָר איך מיין מיט דעם עפּעס אַנדערש; איך פערשטעה עס אויף מיין אופן — מיט וואָס מען וועט קענען די יוגענד אײַנהאַלטען בײַ דער ערד... פאַרוואָס קלאָגט אַזוי פיל דײַן יודענע? — האָט בערע זיך געווענדעט צו בירמאַנען, — איהר וועט דאָ אויסצי־העז מיט די פיס. אויב זי וועט אײַך כסדר בעקלאָגען. איהר קענט נישט ווירקען אויף איהר, אַז זי זאָל זײַן צופרידען? פאַרוואָס רעדסטו מיט איהר זיך נישט דורך. לאַנע?

— איך קען נישט מאַכען, זי זאָל זײַן צופרידען, ווי איך האָב נישט געקענט מאַכען אַז בײַלקע זאָל דאָ זײַן גוט, און ווי דו האָסט נישט געקענט ווירקען, אַז דײַן ברודער זאָל דאָ בלײַבען, מען קומט און מען געהט אַוועק, ווער עס וויל געהן, — זאָל געהן; — ווער עס וויל בלײַבען — דער וועט דאָ פערבלײַבען און בויען.

מ'איז פונאַנדערגעקראָכען אַהיים, רחל שטיינבערג, וואָס האָט די גאַנצע צייט געשוויגען, האָט איצטער אויך אויפן וועג אַהיים גאָרנישט געזאָגט.

נאָר ווען זי איז אַרײַן אין בעט און זיך אַנידערגעלייגט נעבען לאַנען האָט זי לאַנען אַרומגענומען און געפיהלט איהר וואַרימען גוף, מעהר ווי שטענדיג האָט זי זיך געטוליעט צו לאַנען.

— וואָס איז, רחל?

— מיר איז טרויעריג, אין האַרצען טוט וועה.

— וואַרט, וואַרט, אײַער שטוב וועט זײַן פאַרטיג.

— הלוואַי, וואָלט אונזער שטוב קיינמאָל נישט פאַרטיג געוואָרען; וואַ״ים אונזערע פרויען וועט דאָ זײַן שלעכט, זעהר שלעכט...

— האָסט נישט ליב יוסף'ן? האָסט פערשטאַנען וואָס ער האָט גערעדט?

— ער רעדט פון אַ צוקונפט; דע־ווײַל וועט דאָ פון אונז גאָרנישט ווערען.

— אַזוי האָט מײַן יונגערע שוועסטער גערעדט; איצט איז זי אין מאָסקווע און דאָרט אויך נישט צופרידען.

— מיר פערדריסט אויף מײַן ברודער; ער איז אַזאַ גוטער — בעהמט ער און טוט אַ פּאַטש אַ מענשען. די רעוואָלוציע האָט מענשען געמאַכט בייז.

— דאָס זאָגסטו אמת, רחל. מאָרגען וועלען מיר ביידע אַריבערגעהן צו בירמאַנס ווײַב, מאַכען איהר זאָל גוט זײַן. איהר איז שווער מיט צוויי קליינע קינדער, און איהר מאַן מיינט, ער וועט פון דער הויט אַרויסקריכען.. שלאָף, שלאָף רחל. גוט, וואָס דו האָסט עמיצען ליב; דאָ, בײַ דער ערד איז גוט, אַז מען האָט אימיצען ליב... וואָלסט נישט אויפשטיין און אַרויסגעהן צו איהם?

רחל האָט אײַנגעגראָבען איהר פּנים אין לאַנעס ברוסט און סוד'ותדיג געלאַכט אין איהר לײַב אַרײַן.

*) זעה „נײַער פאָלקסבלאַט" נומער 121־

די שטאַרקסטע שטוהל־פערהאַלטונג
היילען שנעל די פלאַנצונגס־פּיגולהעם
KOWENA (Cauvin'a) ביליגע
און אָנגענעהמע אין געברויך.
אַ שאַכטעלע ענטהאַלט 30 פּיגולקעס 2,50 זל.
צו בעקומען אין אַלע אַפּטייקען.

Dr. REICHER
פּאַלודניאַוואַ 28, טעל. 201־93
ספּעציאַליסט
פאַר מענער־שוואַכע־בעהאַנדלונג.
ספּעציעלע בעהאַנדלונגען און פּסיכאָ־אַנאַליזען
בעהמט אָן פון 8־11 פריה און פון 5־8 אָווענד.

אַ בעזוך אין „עמק השרון"

דער שטאָלץ פון ארץ־ישראל־קאָלאָניעס

קומט מען קיין ארץ־ישראל און מען צעריערט זיך מיט אַ דאָרטיגען יודען, איבערהויפּט ווען דער יוד איז געווען אַ יונגער, פון חלוציםטישען שניט, איז די ערשטע פראַגע:

— זײַט איהר שוין געווען אין עמק יזראל?

און ערשט דערנאָך באַך אַ לאַנגער פּויזע:

און דעם עמק השרון האָט איהר שוין געזעהן?

אַזוי איז עס שוין: צוערשט דער עמק יזרעאל, און דערנאָך דעם עמק השרון. וואַ״ים דער „עמק יזרעאל" דאָס איז דאָס יונגסטע קינד פון ישוב; דאָס קינד, וואָס וואַקסט פון טאָג־צו־טאָג, וואָס ווערט אַלץ גרעסער און גרעסער, האָט מען שמחה פון דעם וואַקסען, קוועלט דאָס האַרץ פון שמחה, וואָס דאָס קינד ווערט העכער, קרעפטיגער אויף די פיסלעך און קריגט אַלץ מעהר בלוט אין די בעקלעך.

דער „עמק השרון" אָבער איז שוין אַן אַלטער דערוואַקסענער מענש. ער האָט געפּאַקט, געמאַוועט פון די קינדער־שיכלעך אַרויס, דורכגעמאַכט אַלערליי צרות, ווי ס'איז דער גורל פון מענשען, וואָס געהען דורך אַ לאַנגען וועג אין לעבען.

און ווי אַ דערוואַקסענער מענש, וואָס האָט שוין פיל איבערגעליטען, איז דער „עמק השרון" שוין מיד. דער שבין פון אַלטקייט זעהט זיך ערשט־ערין צווישען זײַנע האָר.

און נאָך עפּעס: ארץ־ישראל לעבט מיטן היינט און ,נאָך מעהר, מיטן מאָרגען, מען האָט קיין צייט נישט צו טראַכטען פון נעכטען, מען איז צופיל פערטאָן אויף אָפּשטעלען זיך און אומקוקען זיך אויף צוריק.

איז דער „עמק יזרעאל" פערקערפּערט מיט זיך דעם היינט און מאָרגען פון ישוב.

דער „עמק השרון" אָבער, וואו די מעהרסטע אַלטע קאָלאָניעס זענען צוואָרפען — ער איז דער נעכטען, די פערגאַנגענהייט, דער אָנהויב פון וועג, דער ווײַטער, ליכטיגער פריהמאָרגען פון וועלכען צענדליגער יאָהרען טײַלען אָפּ, כאָטש אין דעם „עמק השרון" ווערט נאָך אויך געבויט געשאַפען פאַרן מאָרגען, ס'וואַקסען דאָרטען אויס נײַע קאָלאָניעס, ס'בוי־ען זיך נײַע אינדוסטריעס, ס'דערהויבען זיך, באַלד ווי מען פאָהרט אַרויס פון תל־אביב די פרישע בנינים פון אַלערליי פאַבריקען.

און נאָך עפּעס, וואָס האָט שוין צו טון מיט דעם אונטערשיד אין לאַנדווירטשאַפטליכען כאַראַקטער פון „עמק יזרעאל", און „עמק השרון".

איז דעם „עמק יזרעאל גיט מען זיך אָפּ מעהר־סטענס מיט תבואה, די פעלדער זענען פערזייט מיט ווייץ, גערשטען, קאָרן, ס'איז די ברויט־קאַמער פון ישוב. פאַראַן אויך מאַראַנצען־פּרדסים, ווײַנגערטנער. אָבער דער עיקר איז ברויט, „דאָס לעבעל ברויט אַרום וועלכען די זון דרייט זיך".

אין „עמק השרון" איז שוין דער עיקר דער פּרדס. פריהער ווײַנטרויבען און אין די לעצטע יאָהרען מאַראַנצען און ווײַן. און מאַראַנצען — דאָס שמעקט שוין מיט לוקסוס, אָהן ברויט קאָן מען זיך נישט בעגעהן, אָבער אָהן ווײַן און מאַראַנצען איז נישט געפעהרלין.

פון מ. דאַנצים

אין פּרדסים האָבען איבערהויפּט אין די לעצטע יאָהרען אָנגעהויבען שמעקען מיט ספּעקולאַציע; עס טראָגט זיך פון זיי דער ריח פון הו־הא מסחר, דערווייל איז גוט, מאַראַנצען זענען אַ גלענצענדיג געשעפט, מיט ווײַן ווערט אויך בעסער, מען האָפט אַז די אָפּשאַפונג פון „פּראָהיבישאַן" אין אַמעריקע וועט פיל העלפען, מען איז אָבער נישט אינגאַנצען זיכער. שטילערהייט קנייטשט זיך די שטערן פון דאגות: ווער ווייס ווי לאַנג די שפע וועט אָנהאַלטען? מען הערט: שפּאַניע בעהמט קאָנקורירען מיט איהרע אַראַנזשען, און דער אינזעל ציפּערן, מען טרייסט זיך אַפילו: דער פּאַלעסטינער אַראַנזש איז דער בעסטער אין דער וועלט, אָנגענומען מעהר ווי יעדער אַנדער אַראַנזש מיט געשמאַקען זאַפט, דער מאַרק אין ענגלאַנד און אַנדערע לענדער כאַפּט באַך אַלין די אַראַנזשען פון אונזער לאַנד. פונדעסטוועגען בעהמט שוין נאַגען די זאָרג פאַר קאָנקורענץ, מען האָט מורא אַז דאָס אַראַנזש־גאָלד זאָל נישט ווערען פּיסלעכווייז אָפּגעריבען און פער־לירען זײַן געוויכט.

און דער באַציאָנאַלער פאַקטאָר, וואָס שפּילט אַזאַ גרויסע ראָלע אין אַלצדינג, וואָס ווערט געטון אין אונזער לאַנד:

דער „עמק יזרעאל" איז „כולו קודש", די ערד איז געקויפט געוואָרען פאַר די פאָלקס־געלטער פון „קרן קימת" און איז דאָס אייגענטום פון יודישען פאָלק.

און יודישע הענט האָבען די זומפּען געטריקענט, די שטיינער געהאַקט, די וועגען געפּלאַסטערט די ברונימער געגראָבען.

און יודישע הענט אַקערען און פאַרזייען די פעלדער און פלאַנצען די פּרדסים, און אויך יודיש לעבען צעבליהט זיך דאָרטען מיט אַ פערכאַפּענדי־גער פאַרביגקייט.

דאָרטען זענען די קבוצות, וואו די העכסטע אידעאַלען פון שותפותדיג מענשליכען צוזאַמענלעבען ווערען פערפלאַנצט.

דאָרטען איז „יעדער אייגנ" און אַלע אייגנאייגנעם דער בעל־הבית איבער דעם וואָס ווערט געשאַפען.

די ערד אין „עמק השרון" איז אָבער פּריוואַט אייגענטום. נאָר דאָ און דאָרטען זענען צעוואָרפען שטיקער באָדען, וואָס באַלאַנגען צום „קרן קימת". אין אַ סך קאָלאָניעס ווערט די ערד בעאַרבייט פון פרעמדע, אַראַבישע הענט.

פאַראַן קאָלאָניעס אין „עמק השרון" וואָס דערמאָנען אין קלײנע, היימישע שטעטלעך. און דער הויף, פון קלײנשטעטלדיגען, גראָשענדיגען מסחר טראָגט זיך איבער די.

פרעגט מען דערפאַר צוערשט דעם פרעמדען, וואָס קומט קיין ארץ־ישראל:

— צי זענט איהר שוין געווען אין „עמק יזרעאל"?

און ערשט דערנאָך ווי מען וואָלט זיך אָן עפּעס דערמאָנט:

—און האָט איהר שוין געזעהען דעם „עמק השרון"?

אייגענטליך פרעגט מען נישט: „צי זענט איהר שוין געווען אין „עמק יזרעאל", די פראַגע איז גע־וועהנליך: „צי זענט איהר שוין געווען אין עמק"? וואַרים אַז מען זאָגט „עמק" ווייסט מען שוין אַז מען מיינט דעם „עמק יזרעאל", פונקט ווי עס וואָלט גאָרנישט געווען קיין אַנדער עמק אין אונזער לאַנד.

* * *

בין איך זיך מורה אַז אַט די בעציהונג צום „עמק השרון" האָט מיך אַביסעל פערדראָסען.

כ'האָב פערשטאַנען די סיבה איך האָב זיך אָבער געפיהלט ווי בעליידיגט פאַר אָט דעם טאָל, וואָס לויפט אַוועק אויף מײַלען און מײַלען, פאַר זײַנע פעלדער, וואָס כוואַליען זיך אין גרינס, און איבער וועלכע די גרויע שטום־פערטראַכטע, שטרענג אײַנגעצוימטע הרי יהודה קײַקלען זיך אַרויף און אַראָפּ. אַרויף און אַראָפּ, און פאַר די פּרדסים וואָס שטעהען אָנגעלאָדענע מיט דעם גאָלד פון זייערע פּירות אויף די געמאָסטענע בײַמלעך און פאַר די קאָלאָניעס, די אַלטע און די נײַע, וואָס ליגען צע־וואָרפען איבערן גאַנצען טאָל און בעטלען זיך צווישען די „יהודה"־בערג.

וואַרים שטעהן אין דער „עמק השרון". שטעהנער אין אַ סך פּרטים פון „עמק יזרעאל" דער באַ־דען איז פרוכטיגער, לענגער בעאַרבייט, רײַכער אין גרינס און בײמער.

לאָזט מיר זיך אַוועק פון תל־אביב צו די קאָ־לאָניעס פון „עמק השרון".

ס'איז גאַנץ פריה, די זון איז אונזער לאַנד געהט נאָך אויף מיט דעם ערשטען אויפשפּראַץ פון פריהמאָרגען, אָדער אפשר געהט זי קיינמאָל נישט אונטער. וואַרים באַרג און טאָל באָדען זיך שוין אין שטראָמען צושמאָלצענעם גינגאָלד.

ס'האָט נעכטען גערעגענט, ליגט הײַנט אונזער אַלט־בײַלאַנד אַ יונג־אויסגעוואַשענע, אַ פריש־שמע קעדיגס.

פּרדסים אויף ביידע זייטען שאָסעע, פּרדסים און פּרדסים, אַזוי ווייט ווי דאָס אויג קאָן כאַפּען, מיט פאַרקענס אַרומגעצאַמט און אייזע־נע טויערען מיט די נעמען פון די בעלי בתים אָנגעקלאַפּט.

צווישען די בוימלעך זעהען זיך די אָנגעבויגענע רוקענס פון די אַרבייטער, מיידלעך, בחורים שטעהען אויף לייטערס וואָס זענען אין די בוימער אָנגע־שפּאַרט, שנײַדען אָפּ די מאַראַנצען פלינק מיט אַזעל־כע שערלעך און וואַרפען זיי אַרײַן אין דעם זעקעל וואָס איז אויף דער פּלייצע אַריבערגעוואָרפען ווי אַ טאַש.

איז פראַגט פון אַ הילצערנעם הויז, וואָס איז אַ מין קלאַד, איז אָנגעוואָרפען אַ באַרג מיט אָראַנ־זשען. קעסטלעך שטעהען בײַ דער זייט, יודען און אַראַבער קלײַבען איבער די אַראַנזשען, בעטראַכטען זיי פון אַלע זייטען און וואַרפען זיי דערנאָך אַרײַן אין די קעסטלעך

רעכט און לעבען

יורידישע ביילאגע פון „נייעם פאלקסבלאט“

וויכטיגע ענטשיידונגען פון העכסטען געריכט און טריבונאל

רעזיגנאציע פון שכירות

אויב אַן ארבייטער רעזיגנירט נאָכן אויס־לייזען פון ארבייטס־אָפּמאַך פון די שכירות פאַר איבערשטעה'ן רעכענדיג אַזוי אַרום צוריק צו באַקו־מען דעם פּאָסטען, איז זיין רעזיגנאציע אָהן אַ צווייפעל פערפליכטענד אַזוי, אַז קוים ווערט ער שפּעטער נישט צוגעלאָזט צו דער ארבייט, קאָן ער שוין נישט פאָדערן די בעטרעפענדע שכירות, סיידען ר'איז ביכולת צו בעווייזען, אז דער אונ־טערנעהמער האָט איהם אין זייער צייט בפירוש געשטעלט אזאַ בעדינג.

ארבייטס־אָפּמאַכען מיט זעלנער־מוזיקאַנטען

הגם זעלנער־מוזיקאַנטען איז נישט דערלויבט צו שפּילען אין פּריוואַטע לאָקאַלען אָהן דערלויב־נישען פון הער בעטרעפענדע מאַכט. קוים שפּילען זיי אָבער יאָ אין אַ רעסטאָראַן אָדער אין אַנ'אַנ־דערען פּלאַץ און דער אייגענטימער וויל זיי פאַר דער טרחה נישט בעצאָהלען, מעגען זיי איהם אייבקלאָגען אין געריכט אָבער נישט פאַר ארבייטס־לוין, נאָר דערפאַר, וואָס ער האָט זיך בערייכערט מיט פרעמדע ארבייט.

וואָס הייסט אַנ'אכסניה?

אויב מ'פערדינגט מעהר, ווי 2 מעבלירטע צימערן און מ'קאָכט שפּייז מעהר, ווי פאַר 10 געסט, הייסט דאָס, אז מ'פיהרט אַנ'אכסניה. אין אַזאַ פאַל איז מען פערפליכטעט אויסצוקויפען אַ פּאַטענט, צו בעצאָהלען שטייער און ממילא אויך צו בעזיצען אַ קאָנצעסיע.

האָזירעריי

אייגער איז אַרומגעגאַנגען אין שטובען פער־קויפען רעליגיעזע אַנטי־ליטעראַטור, מ'האָט איהם ביי דער מעשה געכאַפּט, ער איז פערמשפּט געוואָ־רען צו אַ געלד שטראָף פאַר נישט האָבען קיין ליצענץ אויף האָזירעריי און מ'האָט איהם אויך צוגעצויגען אויסצוקויפען אַ פּאַטענט.

דער ענין איז דערגאַנגען צום העכסטען גע־ריכט און דאָס העכסטע געריכט האָט דערקלעהרט, אז פאַר האָזירעריי קאָן אנערקענט ווערען נאָר אַזאַ פערדינסט־בעשעפטיגונג, וואָס ווערט אויסגע־פיהרט פראָפעסיאָנעל, זעלבסטשטענדיג און פער־זענליך. דערביי איז גישט וויכטיג, וואָס די בע־שעפטיגונג האָט נישט געבראַכט קיין רווחים, נאָר מ'דעצידירט דער אומשטאַנד, צי די בעשעפטיגונג איז אויסגערעכענט געוואָרען אויף רווחים.

אַזוי ווי די אויסגאַבען זענען פערקויפט גע־וואָרען לויטן קאָסטען־פּרייז און די גאַנצע אונ־טערנעהמונג האָט נישט געטראָגען קיין פערדינסט, נאָר אַ פּראָפּאַגאַנדע כאַראַקטער, קאָן די פערשפּרייטונג נישט אנערקענט ווערען פאַר קיין האָזירעריי, ממילא איז דער אנגעקלאָגטער בעפרייט געוואָרען פון דער פליכט צו צאָהלען אינדוסטריע שטייער און פון דער שטראָף פאַר נישט האָבען קיין לידענץ.

דער נייער קאָדעקס פון התחייבות'ן און פּרט פון ארבייטס־אָפּמאַכען

זיכערהייט אויף ארבייטס־לוין מלאכה־געלד

אַנ'אָפּמאַך וועגען ארבייט טראָגט אַ געגענזיי־טיגען כאַראַקטער, דאַ־ייבער דאַרפען ביידע צדדים אויספיהרען די בעדינגונגען איינצייטיג. דער ארביי־טער (בעל מלאכה) איז מחויב אויסצופיהרען די אַר־בייט און דער ארבייטסגעבער מוז גלייכצייטיג אויס־צאָהלען די בעטרעפענדע שכירות, סיידען דער אָפּ־מאַך בעשטימט אַנ'אַנדערען סדר.

יעדער צד קאָן זיך אָפּהאַלטען פון אויספיהרען זיין התחייבות, כל זמן דער אַנדערער צד פיהרט נישט אויס זיין התחייבות. נאָכמעהר: אַפילו דער צד, וואָס האָט זיך מתחייב געווען פריהער אויסצו־פיהרען מעג זיך אָפּהאַלטען פון אויספיהרען דעם אָפּ־מאַך, אויב ר'בעמערקט אַז דער אַנדער צד איז נישט מאַטעריעל ביכולת אויסצופיהרען זיין התח־חייבות.

אויפ'ן סמך פון דער דערמאָנטער בעשטימונג האָט אַ בעל מלאכה רעכט נישט פריהער אויסצופיה־רען די אָנגענומענע אַרבייט כל זמן מ'בעצאָהלט איהם נישט אָדער מ'פערזיכערט איהם נישט אויף אַנ'אַנדערען אופן די בעטרעפענדע שכירות, אויב ר'האָט זיך דערוואוסט אַז דער בעשטעלער שטייט נישט גוט.

אפציען חובות פון ארבייטסלוין

דער אַרטיקעל 254 דערלאָזט אַ געגענזייטיגע דעקונג פון חובות, אויב ביידע חובות זענען צאָהל־באַר, קלאָגבאַר און דריקען זיך אויס אין געלד, למשל: אַז אַנ'אַרבייטער איז שולדיג אַ חוב זיין אונטערנעהמער, מעג ער איהם אַראָפּציהען פון אַר־בייטסלוין, דער זעלבער כלל האָט אויך געגאָלטען ביז אַהער. ס'איז אָבער נישט געווען קלאָר, צי די פאַרשריפטען וועגען אַראָפּציהען חובות פון אַרבייטס לוין (אין פּינקטעל) האָט אויך אַנ'אַנווענדונג לגבי אַ חוב, וואָס קומט דעם אונטערנעהמער פון אַר־בייטער.

די דאָזיגע ספקות ווערען פאָלקאָם אויפגע־קלערט דורכ'ן אַרטיקעל 259 לויט וועלכען אַנ'אונ־טערנעהמער געניסט נישט פון קיין פּריווילעגיע אין פערגלייך מיט די איבעריגע קרעדיטאָרען פון אַר־בייטער, אַזוי אַז קוים קומט דעם אַרבייטסגעבער אַ חוב פון אַרבייטער ווערט דער חוב נישט מיט אַמאָל געדעקט, נישט בעפאָרצוגט, נאָר אַראָפּגעצויגען ווע־רען פון אַרבייטסלוין, צוגלייך מיט די חובות לטובת די איבעריגע קרעדיטאָרען אין דער הויך פון איין פּינקטעל פון אַרבייטסלוין.

פערעלטערטקייט פון חובות פאַר ארבייטסלוין

די פראַגע וועגען פערעלטערטקייט איז אַלעמאָל געווען אַ שטרייטענדע, ס'האָבען פערפליכטעט פער־שידענע טערמינען, אַ בעזונדערע פאַר פיזישע און אַ בעזונדערע פאַר גייסטיגע אַרבייטער.

דער אַרטיקעל 284 ברענגט אין דעם פּרט אַריין קלאָרקייט. לויטן דערמאָנטען אַרטיקעל ווערען נאָך דריי יאָהר פערעלטערט אַלע חובות פאַר שכירות און דעסגלייכען די געגעבענע אַוואַנסען פון די אַרבייטס־געבער אויפ'ן חשבון פון צוקונפטיגען אַר־בייטס־לוין, די פערעלטערטקייט גילט אַפילו ווען די אַרבייט דויערט.

כדאַי אויך אָנצווייזען אויפען אַרטיקעל 473 וועלכער זאָגט אַז סיי אַנ'אַרבייטער און סיי אַנ'אונ־טערנעהמער האָבען נישט קיין רעכט אַרויסצוטרע־טען מיט געריכטליכע תביעות אין שייכות מיט אַר־בייטס־אָפּמאַכען נאָכן אָפּלויף פון אַ יאָהר, רעכ־נענדיג פון מאָמענט, ווען די אַרבייט האָט אויפ־געהערט.

DR. MED. H. LUBICZ
פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס־קראַנק.
צעגעלניאַנאַ 7 (פריהער 43), טעל. 141-32
עמפּפאַנגס־שעה'ן 8–10, 12–2, און 5–8 זונטאג און יו"ט 9–1. פאַר דאַמען בעזונדערער וואַרטע־זאַל

אַלע קצבים, וואורשטענמאַכער, פליישער־הורטאָווניקעס, קאַלבער־שעכטער, גראָשען־הענדלער, עופות־הענדלער, שטימעו אין 7 קרייז (אַקרענג)
פאַר אונזער פאָרשטעהער
אברהם אייזען
פרעזעס פון שעכטער־הורטאָווניקעס פעראיין.

נייער האנדעלס־קאָדעקס

קאָמאַנדיט שותפות'ן

די דערמאָנטע פאָרם שותפות'ן איז ענטשטאַנען אין 11־טען יאָהרהונדערט אַרום מיטעללענדישען ים. אַ געוויסער פערזאָן האָט אָוועקגעגעבען אַ סוחר אָדער אַ שיף־קאַפּיטאַן אַ בעשטימטען קאַפּיטאַל אַז ער זאָל איינקויפען סחורה אָדער ר'האָט אָנפערטרויט אַ טראַנספּאָרט סחורה צו פערקויפען מיטן צוועק צו ציהען דערפון רווחים, אַזאַ אָפּמאַך האָט געהייסען Commandore (אָנפערטרויען, איבערטראָגען, בע־לייגען).

פון אָט יענע טראַנזאַקציעס האָבען זיך אויס־געפאָרעמט די היינטיגע קאָמאַנדיט־שותפות'ן, וועל־כע שפּילען אַ גאָר וויכטיגע ראָל אין ווירטשאַפטלי־כען לעבען. קודם כל הערמיט, וואָס די דערמעגלי־כען פערמאָגען, וועלכע פערנעהמען זיך נישט פּראָ־פעסיאָנעל מיט געשעפט, אַנטייל צו נעהמען אין האַנדעלס־אָפּעראַציעס און אַרויסצוציהען פון די עסקים רווחים. און נאָכמעהר דערפאַר וואָס זיי בע־גרענעצען די פעראַנטוואָרטליכקייט פון דיזעלבע פער־זאָנען פאַר די התחייבותן פון אַזעלכע שותפותן און שיצען דערביי זייער פּריוואַט־פערמעגען פאַר עק־זעקוציעס מצד געשעפט־קרעדיטאָרען, וואָס האָט בפרט ביי די איצטיגע פערהעלטנישען אַ בעזונדערע ראָל בעדייטונג.

ווי מיר זעהען אַלזאָ, זענען אין קאָמאַנדיט־שותפותן בעטייליגט צוויי־ערליי שותפים: אָפענע (פירמאָווע) וועלכע טראָגען פעראַנטוואָרטליכקייט מיט זייער גאַנצען פערמעגען און קאָמאַנדיטאָווע, וועלכע זענען פעראַנטוואָרטליך פאַר די התחייבותן

פון שותפות בלוין אין דער הויך וויפיל עס בע־טרעפט זייער אַריינגעטראָגענע סומע. אַ קאָמאַנ־דיט־שותפות קאָן באַשטיין פון מינדעסטענס צוויי שותפים. פון זיי מוז איינער זיין אַנ'אָפענער אַ קאָ־מאַנדיט־שותפות. אַנטשטייט אויפן סמך פון אַ רע־גיסטראַלען אַקט און הייבט אָן זיין גילטיגע טעטיגקייט ערשט פון מאָמענט ווען ר'ווערט אַריינגעצויגען אין האַנדעלס־רעגיסטער.

אין אַלגעמיין זענען קאָמאַנדיט־שותפותן אונ־טערגעוואָרפען דיזעלבע פאַרשריפטען ווי אָפענע שותפותן. אונטער דער פירמע פון אַ קאָמאַנדיט־שותפות מעגען פיגורירען בלוין אָפענע שותפים. און בשום אופן נישט קיין קאָמאַנדיט־שותפים. קוים פיגורירט יאָ אַ קאָמאַנדיט־שותף אונטער דער פירמע נעהמט ער דערמיט אויף זיך פערזענליכע און סאָ־לידאַרישע פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר די חובות פון שותפות, דערזעלבער כלל פערפליכטעט אויך ווען אַ קאָמאַנדיט־שותף וואָגט זיך אויף אַנ'אַנדערען אופן צו רעפּרעזענטירען דעם שותפות, סיידען ר'האָט הערצו אַ ספּעציעלע בעפולמעכטיגונג.

כדאַי צו בעמערקען אַז ווער ס'טרעט צו אַלס קאָמאַנדיט־שותף צו אַנ'עקזיסטירענדען קאָמאַנדיט־שותפות אָדער אַפילו צו אַנ'אונטערנעהמונג פון אַן איינפּערזאָניגען סוחר בעהמט אויף זיך פעראַנטוואָרט־ליכקייט פאַר אַלע ביזהעריגע התחייבותן און דעס־גלייכען אויך, אַז מיטן טויט פון אַ קאָמאַנדיט־שותף ווערט דער שותפות נישט אויפגעלעזט, די יורשים זענען נאָר אין אַזאַ פאַל מחויב אָנצווייזען דעם שותפות אַ פערזאָן, וועלכער בעהמט איבער די פונקציעס פון פערשטאָרבענעם קאָמאַנדיט־שותף.

די טראַגעדיע פון אַ יודישען מיניסטער

פון ש. בערג.

—1.— דער געהיימנישפולער וויזיט

מיט הונדערטער יאָהרען צוריק, ווען יודען האָבען געווען רעכטלאָז און זייער לעבען הפקר, האָבען פונדעסטוועגען די קעניגען און פירשטען געהאַט יודישע מיניסטאָרען, וועלכע זענען בעקאַנט אַלס „הויף־יודען“, די דאָזיגע הויף־יודען האָבען געפיהרט די געשעפטען פון די הערשער און גע־שאַפען פאַר זיי געלט, אויך זייערע הויפּטאַיסטוועס אין מלחמה. די הערשער האָבען געהאַלטען די יודען בישט ווייל זיי האָבען זיי ליב געהאַט, נאָר ווייל זיי האָבען זיך בישט געקאָנט בעגיין אָהן די געשיקטע, פלינקע און געניאַלע יודישע געשעפטס־פיהרער. אָבער ווי נאָר אַ הערשער האָט געזעהן, אַז ער קאָן זיך שוין בעגעהן אָהן דעם יודען, האָט ער איהם אייגס־און־צוויי פערטריבען פון זיך, און אָפטמאָל אויך אומגעבראַכט.

דער קורפירשט פון בראַנדענבורג (אַנ'עלטער־זיידע פון עקס־קייזער ווילהעלם פון דייטשלאַנד), האָט דערלויבט עלף יודישע פאַמיליעס צו וואוינען אין האַלבערשטאַט און דאַווענען מיט מנין. האָבען די יודען אויפגעבויט אַ שוהל.

דאָס האָט פערדראָסען די דייטשען. זיי האָבען נישט געקאָנט פערטראָגען, אַז אין האַלבער־שטאַט זאָל זיין אַ שוהל. זענען זיי שטילערהייט אַוועק קיין בערלין צום קורפירשט און געקראָגען פון איהם אַנ'ערלויבניש איינצוואַרפען די שוהל, זיי האָבען דאָס געטוהן בסוד. ווייל זיי האָבען מורא געהאַט, די יודען זאָלען זיך נישט דערוויסען און אַפשרייען די גזירה.

פלוצלונג האָבען זיך פעראַמעלט די דייטשען פון האַלבערשטאַט און די אַרומיגע דערפער פאַר דער שוהל. דער בירגערמייסטער און אַ פאָלקאָוויק

מיט סאָלדאַטען זענען אָנגעקומען און גענומען רייסען די טירען פון דער שוהל.

דערשראָקענע זענען די יודען געקומען צו לויפען. דער אָנגעזעהענסטער יוד פון דער שטאָט, ר' יהודה לעמאַן, האָט געפרעגט דעם בירגער־מייסטער, פאַרוואָס ער רייסט אויף די טירען, אויב ער וויל אַריינגעהן וועט מען אויפשליסען די שוהל.

דער בירגערמייסטער האָט זיך צעלאַכט און געזאָגט:

— איך וויל נישט אַריינגעהן אין אייער שוהל, מיר ווילען זי איינוואַרפען! — און ער האָט איהם דערלאַנגט דעם קורפירשטס בעפעהל.

מיט טרעהרען אין די אויגען האָט ר' יהודה לעמאַן געבעטען דעם בירגערמייסטער ער זאָל האָ־בען רחמנות און דאָס נישט טוהן. ער זאָל כאָטש וואַרטען עטליכע טעג. אפשר וועט דער קורפירשט זיך דערבאַרימען און צוריקרופען דעם שרעקליכען בעפעהל. עס איז דאָך אַ פערברעכען געגען גאָט — ס'איז דאָך גאָטס הויז! דער בירגערמייסטער איז אָבער געבליבען אייגעשפּאַרט, ס'איז נישט קיין פערברעכען, האָט ער געזאָגט: דער בישאָף זאָגט גאָר, אַז ס'איז אַ מצוה צוצושטערען די שוהל.

ר' יהודה לעמאַן האָט געזעהן, אַז ס'איז פערפאַלען, האָט ער געבעטען דעם בירגערמייסטער ער זאָל דערלויבען אַרויסצונעהמען די ספרי־תורה'ס.

— איהר קאָנט קיין זאַך נישט אַרויסנעהמען — האָט געזאָגט שטרענג דער בירגערמייסטער — אַלץ מוז ווערען פערניכטעט!

— נאָר איבער אונזערע טויטע קערפּערס וועט איהר קאָנען פערניכטען די ספרי־תורה'ס! — האָט אויסגעשריגען ר' יהודה, און ער האָט זיך אַ וואַרף געטאָן צו דער שוהל, און נאָך איהם אַלע יודען מיט ווייבער און קינדער.

דער בירגערמייסטער האָט זיך דערשראָקען; ער האָט געזעהען אַז די יודען זענען גרייט זיך צו לאָזען הרגענען, עס וועט זיך גיסען בלוט; האָט ער מורא געהאַט אַז דער קורפירשט וועט איהם בעשטראָ־פען פאַרן פערגאָסענעם בלוט; האָט ער דערלויבט די יודען אַרויסצונעהמען די ספרי־תורה'ס.

טרויעריג און פייערליך האָט דער חזן אָנגע־הויבען זאָגען „ויהי בנסוע הארון“, און אַלע יודען האָבען אויסגעבראָכען אין אַ יאָמער־ליך געוויין. זיי האָבען אַרויסגעטראָגען די ספרי־תורה'ס און די דיי־טשען האָבען זיך גלייך געוואָרפען אויף דער שוהל, איידער די זון איז פערגאַנגען איז די שוהל געווען אָפּגעווישט פון דער ערד.

די ספרי־תורה'ס האָט אַריינגענומען ר' יהודה לעמאַן צו זיך אין שטוב אַריין, אַלע יודען זענען געווען פערזאַמעלט, און זיי האָבען געוויינט מיט ביטערע טרעהרען, איז צוגעגאַנגען צו לעמאַנס אַכט־יעהריג יונגעל צום פאָטער און געזאָגט:

— טאַטע, וויין נישט, איך וועל צוריק אויפ־בויען די שוהל!

יאָהרען זענען אַוועק. דער אַלטער לעמאַן איז שוין לאַנג אויפן עולם האמת, זיין זוהן בער איז שוין געוואָרען אַ גרויסער סוחר. ער האָט געפיהרט געשעפטען מיט פירשטען און פירשטען. קיין שוהל איז אָבער אַלץ נישט געווען אין האַלבערשטאַט. דער הערשער האָט נישט געוואָלט דערלויבען די יודען צו בויען אַ שוהל, האָבען זיי געדאַוונט אין בער לעמאַנס הויז און יעדען שבת פאַרנאַכט האָבען זיי דאָרט געפּראַוועט שלוש־סעודות.

איין שבת פאַרנאַכט ווען דער עולם האָט שטיל געזונגען זמירות. איז צוגעפאָהרען אַ רייכע קאַרע־טע, און אַ גרויסער פּרינץ איז אַריין אין שטוב, בער לעמאַן האָט איהם געהייסען וואַרטען ביז נאָך הבדלה, ביז עס וועט ווערען אויס שבת. דער פּרינץ האָט זיך אָבער איינגעשפּאַרט, אַז ער מוז שוין צו איהם רעדען וועגען אַ וויכטיגער זאַך.

— איך בין גראַף ביכלינגער, הויפּט־מיניסטער פון קורפירשט פון זאַקסען! — האָט דער פּרינץ גע־זאָגט.

— עקסעלענץ! — האָט בער לעמאַן געזאָגט — ס'איז פאַר מיר אַ גרויסע עהרע צו האָבען אייך ביי מיר אין הויז. שבת טאָר איך אָבער נישט רע־דען וועגען געשעפט, אייער עקסעלענץ וועט אַזוי גוט זיין און וואַרטען.

דער גראַף האָט נישט געהאַט קיין ברירה און ער האָט געוואַרט. נאָך הבדלה איז בער לעמאַן אַריין מיט דעם גראַף אין קאַבינעט, און דער גראַף האָט געזאָגט:

— לעמאַן, איהר האָט אַ גוטען נאָמען אַלס עהרליכער און געשיקטער סוחר. וויל איך איהר זאָלט דינען מיין הער, דעם קורפירשט פון זאַקסען, מיין הער וויל ווערען קעניג פון פּוילען. דער פּוילישער קעניג יאָהאַן סאָביעסקי איז געשטאָר־בען. (אַזוי פּוילען, ווייסט איהר דאָך, גערט נישט איבער די קרוין בירושה צו די קינדער. נאָר די פּריצים קלייבען אויס אַ קעניג. ווער עס גיט מעהר געלד, דער ווערט קעניג. קורפירשט אויגוסט האָט אָנגעבאָטען דעם העכסטען פּרייז פאַר דער קרוין פון פּוילען: צעהן מיליאָן גילדען גיט ער. איהר קאָנט פערקויפען אָרער פערזעצען דעם קור־פירשטס גיטער און דערפער צו קריגען ס'געלד. וועט איהר דאָס טון?

בער לעמאַן האָט מסכים געווען, און דער גראַף האָט איהם געגעבען אַ בעפולמעכטיגונג.

אַ גאַנצע נאַכט איז בער לעמאַן געזעסען און אויסגעאַרבייט די פּלענער. אינדער־פריה האָט ער צו־נויפגערופען זייגע זיהן און זיין געטריישען געהילף ברוך; ער האָט זיי דערציילט וועגען דעם געשעפט, געהייסען איינעם פאָהרען צו די יודישע באַנקירען אין אַמסטערדאַם און האַג, אַ צווייטען — קיין האַנ־נאָווער, אַ דריטען — קיין פראַנקפורט. קיין בערלין, האָט ער געזאָגט, פאָהרט ער אַליין. „און געדענקט, מיר מוזען שאַפען די צעהן מיליאָן גילדען. אויגוסט וויל ווערען קעניג. זאָל טאַקע אַ יוד איהם מאַכען פאַר קעניג“.

פּלוצלונג האָט זיך דערהערט אַ שרעקליך געשריי פון גאַס. ס'איז געוואָרען אַ גרויס געלויף. און די געשרייען זענען געוואָרען אַלץ העכער און שטאַרקער. (ווייטער — מאָרגען)

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזשער רעבען

נייער פאלקסבלאט

זונטאג
יג
27
סיון תרצד

מאי
זון-אויפגאנג 3.26
זון-אונטערגאנג 7.41

ווען עס געלינגט

דאס שוואכליכע קינד-דורך אנ'אנגעגריפענע מאגען-קראנקהייט צו פלעגען, דעמאלס איז דאס בעסטע נישט צו מייער. קנאר-האבערפלאקען זענען ביי אונז יעצט מיליגער:

¼ קילא 60 גר.
½ קילא זל. 1,10

פאבאר פון יאהרגאנג 1913

מארגען, מאנטאג, דעם 28 ה. י. 8 אין דערפריה דארפען זיך שטעלען צו דער מיליטער-איבערזיכט פאר דער פאבאר-קאמיסיע, נומער 1 (פיעטרקאווער 89) די פאבאר-פליכטיגע פון יאהרגאנג 1913, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 5-טען קאמיסאריאט מיט די אותיות:

I L

פאר דער פאבאר-קאמיסיע נומער 2 (פיעטרקאווער 89) קווער-אפיצינע, צווייטער שטאק, די פאבאראווצעס פון יאהרגאנג 1913, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פונ'ם 7-טען קאמיסאריאט מיט די אנפאנג-אותיות:

Sz W Y Z Ź Ż

פאר דער פאבאר = קאמיסיע נומער 3 (פיעטרקאווער 165) די פאבאראווצעס פון דעם יאהרגאנג 1912, קאט. B און וואוינען אויפ'ן שטח פון 12-טען און 14-טען קאמיסאריאט אויף אלע אותיות.

די פאבאראווצעס דארפען האבען ביי זיך א פערזענליכען דאקומענט, אדער אנ'אידענטיטעט-שיין מיט א פאטאגראפיע, א רעגיסטראציע-שיין, אנ'אדראטשעניע-קארטע, א שול-שיין און א פאך-בעשטעטיגונג.

אלע קצבים, ווארשטענמאכער, פליישער-הורטאוויקעס, קעלבער-שעכטער, גראשען-הענדלער, עופות-הענדלער. גיבען אפ זייערע שטימען אין 9 קרייז (אקרענג) פאר

ארון. יוסף ווייצמאן!

אנגעזעהענע פירער פון יודישע רעכט אין האנדווערקער-עסקן און פאר אברהם שטיינשניידער
ווינע-ארגאנע פון צענטראלען סוחרים-פעראיין אין לאדז.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: א. פאטאש פלאץ קאשטשעלני 10), א. כארעמזא (פאמארסקא 12), ע. מילער (פעטריקאווער 46), מ. עפשטיין (פעטריקאווער 225), ז. גארטשיצקי (פשעיאזד 59), אנטאניעוויטש (פאביאניצקא 50).

דער „מוטער=טאג” אין לאדז

(2) היינט, זונטאג, דעם 27. מאי, קומט אין לאדז פאר דער טראדיציאנעלער יאהר-יעהרליכער „מוטער-טאג”, וואס ווערט ארגאניזירט דורך דעם יוגענד-קרייז ביים „פוילישען רויטען קרייץ”.

עס וועלען פארקומען אייניגע אקאדעמיעס.

ענטדעקט א „געלד-פאבריקעל”

(2) פאליציי האט ענטדעקט א פאבריקעל פון פאלש געלד אויף פשענדזאלניאנא 97 ביי א געוויסער קלעמענטינא וועלפעל.

זי צוזאמען מיט איהר פריינד פראנטשישעק לוטשאק זענען ארעסטירט געווארען.

ברית החייל אגיטירט פאר מאיר זיידע אין 9-טען קרייז

ווי מיר דערוויסען זיך, האט דאס אינערן-מיניסטעריום שוין ארויסגעגעבען די לעגאליזאציע פון „ברית החייל” אויף גאנץ פוילען. די דאזיגע ידיעה האט ארויסגערופען א גרויסע צופרידענהייט אין אלע יודישע קרייזען צוליב דער ענערגישער שטעלונג פון די מיטגלידער פון „ברית החייל” דעמאלט ווען מען דארף דאס.

דער „ברית החייל” האט בעשלאסען היינט א גאנצען טאג צו פיהרען די אגיטאציע אין 9-טען קרייז פאר דעם קאנדידאט פון פאראייניגטען יודישען בלאק, דעם רעוויזיאניסטישען עסקן ה' מאיר זיידע.

היינט — וואהלען צום לאדזשער שטאטראט

יעדער לאדזשער יוד דארף היינט ערפילען זיין בירגערליכען חוב און אפגעבען זיין שטים-צעטעל ביי דער וואהל-אורנע

היינט קומען פאר ביי אונז אין שטאט וואהלען צום שטאט-ראט, וועלכער וועט דארפען אנפיהרען מיט די שטאטישע אינטערעסען אין פערלויף פון די נאהענטסטע 5 יאהר.

דער נייער שטאט-ראט און מאגיסטראט וועט זיין אנדערש ווי די ביז איצטיגע, זיינע קאמפעטענצען וועלען זיין אנדערע און זיינע אויפגאבען וועלען זיין אנדערע אין הסכם מיט דעם נייעם זעלבסטפערוואלטונגס-געזעץ.

אויך די נייע וואהל-ארדינאציע איז אן אנדערע, א מעהר קאמפליצירטע ווי מיר זענען דאס געוואוינט געווען ביז איצט.

די יודישע בעפעלקערונג אין לאדז ב... טרעפט מעהר ווי א דריטעל פון דער אלגעמיינער בעפעלקערונג. דער אנטייל פון דער יודישער בעפעלקערונג אין די שטאטישע שטייערן ענטשפרעכט זיכער דער פערהעלטניש פון דער בעפעלקערונגס-צאהל אדער איז נאך גרעסער, מיר דארפען דעריבער דעם איינפלוס אין דער שטאטישער ווירטשאפט לכל-הפחות אין דערזעלבער פערהעלטניש, צוליב פערשידענע סיבות איז אונמעגליך, אז מיר זאלען קענען ארייגפיהרען אין שטאט-ראט א דריטעל פון אלע ראטמענער. מיר מוזען זיך דעריבער בעמיהען, אז דער איינפלוס פון דער יודישער בעפעלקערונג אויף דער שטאטישער ווירטשאפט אין לאדז זאל אין וואס א גרעסערער און וואס א ערפאלגרייכערער. דאס קען נאר געשעהן דאן, ווען די יודישע סיי ארבייטער בעפעלקערונג און סיי בירגערליכע וועט מאסענהאפט אנטיילנעהמען אין די וואהלען. יעדע להכעיסדיגע אבסטינענץ אדער יעדער פערנאכלעסיגקייט איז עוול, אז ס'זאלען קאליע ווערען יודישע מאנדאטען און ס'איז אבסאלוט נישט פאראויסצוזעהען, אז אויף דעם ארט פון א יודישען פארשטעהער, זאל געוועהלט ווערען א פארשטעהער פון די גרופען מיט פערשידענע קאלירען העמדלעך און פאגראמען-מאכער.

קיינער פון די יודישע וועהלער טאר זיך נישט פערטיידיגען דערמיט, אז ער קען נישט די וואהל-ארדינאציע, ער ווייסט נישט ווי אזוי מען וועהלט און אזוי ווייטער און דעריבער וועט ער איינגאנצען נישט וועהלען, דאס וואלט געווען א פערברעכען, אויב אימיצער ווייסט ווירקליך נישט וואו צו געהען זאל ער פרעגען זיין שכן, זיין פריינד קיין איין יודישע שטים טאר נישט פערלוירען געהען.

ווען אימיצען איז ווירקליך שווער צו פערשטעהען ווי אזוי די איצטיגע אפשטימונג קומט פאר זאל ער קומען אין ערשטען בעסטען וואהל-ביורא און ער וועט אינפארמירט ווערען, ס'איז נאך נישט אזוי שלעכט מיט דער יודישער בעפעלקערונג, אז זי זאל נישט פערשטעהען ווי אזוי מען וועהלט, ביי מאנכע איז עס א רעזיגנאציע אדער בייזוויליגע צולהכעיסקייט.

זאל קיינער נישט קיין מאך טון מיט דער האנד און זאגען: איך וועל נישט וועהלען, ווייל איך האב נישט פאר וועמען. דאס איז אנ'אויסרייד, יעדע יודישע געזעלשאפטליכע גרופע איז אנגאזשירט אין די וואהלען, אלע קלאסען, ריכטונגען און שאטירונגען אין יודישען לעבען האבען ארויסגעשטעלט זייערע קאנדידאטען און יעדער איינער וועהלער קען נאך א ישוב הדעת זיך דעצידירען פאר וועמען ער האט צו וועהלען.

די ערגסטע זאך איז אבער די פערנאכלעסיגונג ווען טויזענדער יודישע וועהלער געהען נישט צו די וואהלען אויס ריינער פוילקייט, אדער אויס סתם אפאטיע.

דאס טאר נישט געשעהן, זאל קיינער נישט נעהמען אויף זיין געוויסען דעם חטא פון פערקלענערען די יודישע שאנסען אין נייעם שטאט-ראט. סיי-ווי-סיי האבען די בעדינגונגען געבראכט דערצו, אז די יודישע פערטרעטונג (והלוואי זאלען מיר ליגען זאגען) וועט זיין קלענער ווי אין פריהערדיגען שטאט-ראט. מיר טארען דעריבערגישט מיט אייגענע הענד די שאנסען פערקלענערן, נאכמעהר דערפאר, ווייל צוזאמען דערמיט קענען פערגרעסערט ווערען די שאנסען פון אונזערע בלוטיגסטע שונאים.

ד.

* * *

דער פרא=רעגירונגס-בלאק ליסטע נומער 1 האט ארויסגעלאזען אנ'אויפרוף אין דער יודישער שפראך, אין דעם אויפרוף ווערט די יודישע בעפעלקערונג פון די קרייזען, וואו ס'פיגורירען נישט קיין שום יודישע ליסטע (3, 4, 6, 8) גערופען צו שטימען פאר די ליסטעס פון פרא-רעגירונגס-בלאק נומער 1, כדי די שאנסען פון פערשידענע מינים ענדעקעס און היטלעריסטען זאלען פערקלענערט ווערען.

* * *

די וואהל-אגיטאציע אין פערלויף פון נעכטיגען טאג און נאכט איז דערגאנגען צו איהר קולמינאציע-פונקט. די פעראינטערעסירונג איז שטארק געוואקסען, אומעטום האט מען גערופען זיך נישט אפצוהאלטען פון שטימען און געהען צו די וואהלען, די קאנדידאטען האבען „אויסגעשאסן” פון די שטארקסטע הארמאטען, די ווענד זענען בעקלעפט געווארען מיט די פערשידענסטע פלאקאטען, אויפרופען, קאריקאטורען, די גאסען זענען פערקלעפט געווארען מיט פלוג-בלעטלעך פון אלע פארטייען און ריכטונגען, אין אלע טויערן זענען אויסגעהאנגען געווארען מעלדונגען, וואו די וועהלער פון געגעבענעם הויז וועלען וועהלען, אזוי א קיינער קען שוין נישט האבען קיין אויסרייד, אז ער ווייס נישט וואו צו וועהלען. צו דעם דארף מען נאך וויסען דעם נומער פון קרייז און מ'קען זיך שוין דאן לייכט אריענטירען.

מיר וועלען איצט נאכאמאל איבערחזרן ווי אזוי עס קומט פאר די אפשטימונג אליין. ס'איז בעקאנט, אז מ'וועהלט איצט נישט נאר אויף די ליסטעס, נאר אויך אויף די קאנדידאטן פערזענליך. די צעטעלעך, וועלכע מ'גיט אן מוזען זיין פון ווייסען קאליר, אויבן מוז זיך געפינען דער נומער פון דער ליסטע אדער דער נאמען פון וואהל-קאמיטעט, אויף וועלכן דער וועהלער וויל שטימען.

יעדער וועהלער האט אזויפיל שטימען, וויפיל קאנדידאטען עס וועהלט דער קרייז, אין וועלכען מ'האט וואהל-רעכט.

אזוי ווערט אין ערשטען וואהל-קרייז אויסגעוועהלט 7 ראטמענער, אין צווייטען קרייז — 5 ראטמענער; אין דריטען קרייז — 6 ראטמענער; אין פערטען קרייז — 6 ראטמענער אין פינפטען קרייז — 8 ראטמענער, אין זעקסטען — 4 ראטמענער; אין זיבעטען קרייז — 8 ראטמענער; אין אכטען קרייז — 6 ראטמענער. אין ניינטען וואהל-קרייז — 10 ראטמענער און אין צעהנטען קרייז — 12 ראטמענער.

יעדער וועהלער קען דעריבער אויפשרייבען אויף זיין צעטעל (אדער אפגעבען א געדרוקטען) מיט אזוי פיל נעמען וויפיל ראטמענער עס וועהלט אויס זיין קרייז, ער קען אבער אלע שטימען אפגעבען אויף איין קאנדידאט, צוויי און מעהר. ווען מיר נעמען למשל דעם זיבעטען קרייז, וועלכער וועהלט 8 ראטמענער קען דער וועהלער אויפשרייבען 8 מאל דעמזעלבען נאמען, 4 מאל איין נאמען און 4 מאל א צווייטען נאמען, 4 נעמען צו צוויי מאל און אזוי ווייטער, דערביי מוז מען אבער גענוי געדענקען, אז א וועהלער האט נישט רעכט אויף זיין וואהל-צעטעל אויפצושרייבען 2 קאנדידאטען, וועלכע געהערען צו פערשידענע ליסטעס. אזוי קען טאקע א יודישער וועהלער אויפשרייבען עטליכע נעמען אויף זיין צעטעל אלע מוזען אבער זיין פון איין ליסטע, זאלען מיר זאגען ציוניסטישן בלאק, פעראייניגטען יודישען בלאק, פעראייניגטען יודישען בלאק, פועלי ציון און אזוי ווייטער, מ'קען אבער נישט אויף איין צעטעל אויפשרייבען איין קאנדידאט פון ציוניסטישען בלאק, דעם צווייטען פון פעראייניגטען יודישען בלאק, דעם דריטען פון פועלי ציון, דעם פערטען פון „בונד” און אזוי ווייטער.

ווי בעקאנט איז אין ערשטען וואהל-קרייז פערהאן נאר איין ריין יודישע ליסטע פון לינקע „פועלי-ציון” און אויף דער סאציאליסטישער ליסטע פיגורירען קאנדידאטען פון בונד.

אין צווייטען קרייז פיגורירען פאלגענדע יודישע ליסטעס: יודישער פעראייניגטער בלאק, ציוניסטישער בלאק, פועלי=ציון רעכטע און דער בונד אויף דער סאציאליסטישער ליסטע.

אין דריטען קרייז זענען קיין יודישע ליסטעס איינגאנצען נישט פערהאן א חוץ דעם „בונד” אויף דער סאציאליסטישער ליסטע.

אין פירטען דאס זעלבע

אין פינפטען קרייז פיגורירען ליסטעס פון פעראייניגטען יודישען בלאק, פון ציוניסטישען בלאק און בונד אויף דער סאציאליסטישער.

אין זעקסטען אזוי ווי אין דריטען און זיבענטען קרייז — פעראייניגטער יודישער בלאק, ציוניסטישער בלאק, און „בונד” אויף דער סאציאליסטישער ליסטע.

אין אכטען קרייז אזוי ווי אין דריטען.

אין ניינטען קרייז — פעראייניגטער יודישער בלאק, ציוניסטישער בלאק, בונד אויף דער סאציאליסטישער ליסטע, לינקע פועלי-ציון, רעכטע פועלי ציון און א „ווילדע” ליסטע צו פערטיידיגען די אינטערעסען פון דער אלטשטאט.

אין צעהנטען קרייז — פעראייניגטער יודישער בלאק, ציוניסטישער בלאק, „בונד” אויף דער סאציאליסטישער ליסטע, פועלי-ציון לינקע, פועלי-ציון רעכטע און א יודישע ליסטע צום אפשאפען די ביוראקראטיע און פערגעזעלשאפטליכען דעם מאגיסטראט.

די אפשטימונג וועט פארקומען פון 9 ביז 7 אין אווענד. די ליסטעס וועלען אזוי ווי שטענדיג האבען זייערע פערטרויאונגס-מענער אין די וואהל-אבוואדען.

7 א זייגער וועלען די וואהל-אבוואדען געשלאסען ווערען און ס'וועט זיך אנהויבען דאס ציילען און בערעכענען דעם רעזולטאט פון די וואהלען. דער נייער אופן פון צעהלען די שטימען איז א קאמפליצירטער.

די מאכט האט שוין ארויסגעגעבען די געהעריגע פעראָרדנונגען, אז די וואלען זאלען פארקומען אין אנ'אטמאספער פון פולשטענדיגער רוה די פאליציי-וואכען וועלען פערשטארקט ווערען.

* * *

הגם די סטאטיסטישע ציפערן פון די וואהלען צום לאדזשער שטאט-ראט פון יאהר 1927 זענען שוין פערעלטערט און נישט אקטועל, גיבען מיר אבער דא אן די רעזולטאטן פון די דעמאלדיגע וואהלען:

וואהל-בערעכטיגטע זענען געווען 315,842 פערזאן, אפגעגעבען זענען געווארען 243,193 שטימען.

ליסטע נומער 1 — דייטשע ארבייטס-פארטיי האט בעקומען 16,643 שטימען — 7 מאנדאטען פ.פ.ס. — 55,706 שטימען — 23 מאנדאטען, כ.ד. — 1417 שטימען — 6 מאנדאטען; בונד — 13,992 5 מאנדאטען; פועלי ציון לינקע — 7,139 שטימען 3 מאנדאטען; נ.פ.ר. — 13,194 שטימען — 5 מאנדאטען; הויזבעזיצער פעראיין פון די פארשטעט 6757 שטימען 2—מאנדאטען; אינוואלידען — 2803 שטימען—1 מאנדאט; בירגערליכע דייטשען—7,132 שטימען—3 מאנדאטען; התאחדות—2 226 שטימען 0 מאנדאטען; אונפארטייאיש-רעליגיעזע יודען — 4,707 שטימען — 2 מאנדאטען; א ווילדע יודישע ליסטע — 1342 שטימען — 0 מאנדאטען; רעסורסא זשעמיעשלניטשא” — 10,437 שטימען — 4 מאנדאטען; בעאמטען-בלאק — 2630 שטימען—1 מאנדאט; פאלקס-פארטיי — 3,705 שטימען—1 מאנדאט; פויליש-ווירטשאפטליכער וואהל-קאמיטעט — 8704 שטימען — 3 מאנדאטען; „אגודה”— 11,455 שטימען—4 מאנדאטען; ציוניסטען — 11,146 שטימען 4 מאנדאטען; יודיש-ווירטשאפטליכער בלאק — 1826 שטימען — 0 מאנדאטען.

מארגען וועט דער „נייער פאלקסבלאט” שוין זיין אין דער לאגע אויפצוגעבען גענוי וויפיל גילטיגע וואהל-צעטלען יעדע ליסטע האט בעקומען און אויך די צאהל מאנדאטען וואס יעדע ליסטע האט בעקומען. נאכדעם ווי יעדער קרייז וועט האבען געצעהלט די ליסטעס און די שטימען וועט די זויפגעשטעלט ווערען פראטאקאלען און דאס גאנצע מאטעריאל וועט איבערגעשיקט ווערען אין דעם הויפט-וואהל-קאמיטעט, וועלכער וועט ענדגילטיג אויסרעכענען, וועלכע פערזאנען ס'זענען געוועהלט געווארען אין שטאט-ראט, די וואהל-קאמיסיע וועט דעם רעזולטאט פון די וואהלען דורך פלאקאטען מיטטיילען דער בעפעלקערונג.

א קרייז

האנטווערקער און כאלופניקעס שטימט אלע ווי איינער פאר'ן

ראטמ. און פרנס פ. כארי

קליינהענדלער-מאסען פון 7-טען וואהל-קרייז!

אייער איינציגער קאנדידאט און פערטיידיגער פון דער לאנגיעריגער פרעזעס פון קליינהענדלער-פעראיין

ה' לייבוש ראזענבערג!